

**KANTONALNA
PRIVREDNA
KOMORA TUZLA**

**BROJ 1-2/24,
januar - februar
2024. godine**

KOMORSKI INFORMATOR

POSLOVNA OČEKIVANJA U 2024. GODINI

- Rezultati godišnje anketa o poslovanju koje provodi Kantonalna privredna komora Tuzla, daje nam uvid u najveće izazove sa kojim se suočavaju poslovna zajednica, kao i poslovna očekivanja za 2024. godinu.
- Anketom su obuhvaćeni privredni subjekti iz cijelog kantona, pretežno proizvodne djelatnosti, što je u skladu sa samom strukturom privrede.

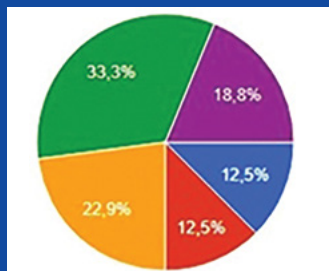
**NASTAVAK
MEĐUKOMORSKE
SARADNJE I SAJAMSKIH
AKTIVNOSTI**

**REDOVNE SJEDNICE
ODBORA KOMORSKIH
UDRUŽENJA**

**NEOPHODNA
LIBERALIZACIJA PRAVILA
ZA UVOZ STRANIH RADNIKA**

**POSLOVNA OČEKIVANJA U
2024. GODINI**

Komorski informator

Uvod

Poštovani čitaoci!

Prvo izdanje Komorskog informatora za 2024. godinu nešto je opširnije, donosi više informacija, bogatijeg sadržaja.

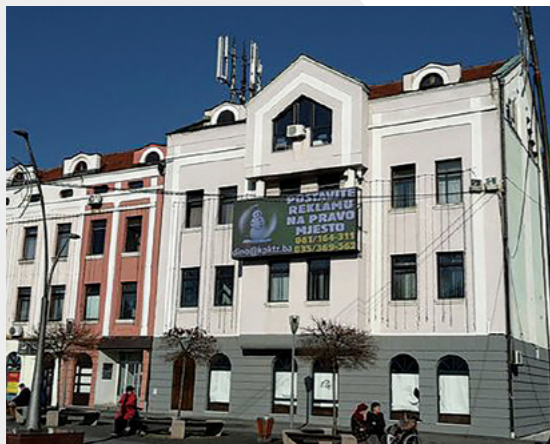
Ispratili smo 2023. godinu sa brojnim aktivnostima u Komori. Održano je nekoliko sjednica odbora komorskih udruženja, sjednice UO i Skupštine Komore te, završna konferencija za novinare. Ugostili smo predstavnike sredstava informisanja na tradicionalnom godišnjem druženju na kojem su rezimirana privredna kretanja na području Tuzlanskog kantona u toku 2023. godine, sve uz zahvalnost medijima na izuzetno dobroj saradnji.

Delegacija Komore boravila je u prvim danima ove godine u Novom Sadu i Beogradu. Radio se na stvaranju pretpostavki za nastavak međukomorske saradnje i sajamskih aktivnosti. Održani su sastanci u privrednim komorama Vojvodine i Beograda te sastanak sa rukovodiocima četiri sajma u okviru Beogradskog sajma. I već u februaru, kako se obično već nekoliko posljednjih godina otvara sajamska sezona, izlagalo se na Sajmu turizma u Beogradu o čemu oširnije izvještavamo u narednom broju.

Kad smo kod sajmova, donosimo i najave brojnih sajamskih manifestacija koje su planirane za ovu godinu, kako u Bosni i Hercegovini tako i u regionu. Još jedan dokaz značaj klasičnog sajmovanja i povratka sajamske industrije na "zelenu granu".

Kada su u pitanju ostale aktuelnosti koje čine ovo izdanje Komorskog informatora za period januar-februar, njih informacija iz firmi članica Komore, informacije vezane za saradnju Vlade TK, pojedinih ministarstva i Kantonalne privredne komore Tuzla...

Dino Kalesić
gl. i odg. urednik

Komorski informator

Sadržaj

KANTONALNA PRIVREDNA KOMORA TUZLA

KOMORSKI INFORMATOR BROJ 1-2/24, januar - februar 2024. godine

IZDAVAČKI SAVJET:

1. Nedret Kikanović, član
2. Elvir Salihović, član
3. Izet Džananović, član
4. Suad Selimović, član
5. Edina Kurtić, član

REDAKCIJSKI KOLEGIJ:

1. Nedret Kikanović, član
2. Almir Mešić, član
3. Edina Kurtić, član
4. Suad Selimović, član

IZDAVAČ:

Kantonalna privredna
komora Tuzla

GL. I ODGOVORNI UREDNIK:

Dino Kalesić

TEHNIČKA PRIPREMA, REPRO I ŠTAMPA:

GRIN d.o.o. Gračanica

ZA ŠTAMPARIJU:

Hariz Altumbabić, direktor

TIRAŽ:

500 primjeraka.

ADRESA:

Trg slobode bb
e-mail: kpktz.ba@bih.net.ba
<http://www.kpktz.ba>

	Održane sjednice UO i Skupštine Komore	4
	Upriličen novogodišnji prijem za medije	5
	Nastavak međukomorske saradnje i sajamskih aktivnosti	6
	"Najviše bi profitirala hemijska industrija"	7
	Usvojeni planovi i programi rada za 2024. godinu	8 i 9
	Potpisani sporazumi o saradnji sa šest opština	10
	Neophodna liberalizacija pravila za uvoz stranih radnika	11
	Pokrivenost uvoza izvozom u TK je više od 89%	12
	Potpisivan Pravilnik o praktičnoj nastavi	13
	Poslovna očekivanja u 2024. godini	14 i 15
	Konferencija za novinare u Komori	15
	Sajamske manifestacije u BiH u 2024. godini	16 i 17
	Sajamske manifestacije u regionu u 2024. godini	18
	"Vrijednost izvoza premašuje 300 miliona KM"	19
	"Monter fotonaponskih sistema"	20
	Iz firmi članica Komore	22-24
	Virgin Pulse traži nove radnike u BiH	25

Iz Komore...

Održane sjednice UO i Skupštine Komore

Uvojeni predloženi planovi i programi

Pred kraj 2023. godine održane su sjednice Upravnog odbora i Skupštine Kantonalne privredne komore Tuzla. Bila je to prilika da se analizira sve učinjeno u toku protekle godine i donesu smjernice za rad i aktivnosti u 2024. godini. Usvojeni zapisnici sa prethodnih sjednica a napravljene su i izmjena članova Upravnog odbora. Zamijenjeni su članovi UO Komore iz četiri privredna subjekta koji su u sastavu ovog komorskog tijela: JP Elektroprivreda BiH Podružnica "Termoelektrana" Tuzla, JP Elektroprivreda BiH Podružnica "Elektrodistribucija" Tuzla, RMU "Banovići" d.d. Banovići i BH Telecom d.d Sarajevo Direkcija Tuzla. Jednoglasno su za predsjednika UO Komore članovi izabrali Mirsada Kukića koji je delegiran u ime RMU "Banovići" d.d. Banovići. Članovi oba komorska tijela su razmatrali i jednoglasno usvojili Nacrt programa rada Kantonalne privredne komore Tuzla te Nacrt finansijskog plana Kantonalne privredne komore Tuzla za 2024. godinu. Bakir Smilagić član UO Komore u ime "Solane" dd Tuzla, uputio je inicijativu da se za narednu sjednu pripremi odgovor na zaključak sa III sjednice Upravnog odbora Kantonalne privredne komore Tuzla, održane 29.3.2023. godine a koji nije pripremljen za V sjednicu Upravnog odbora. Zahtjev se odnosi na pripremu analitike potraživanja, vremensko razgraničenje,

da se daju konkretni prijedlozi šta je naplativo, šta nenaplativo, šta se može kompenzirati, šta tužiti, kako bi Upravni odbor imao realnu sliku i donio zaključak kako i kojom dinamikom otpisati što je za otpis. Članovi UO su se složili sa ovim zahtjevom i zadužuju Službu računovodstva i Komorisiju za popis potraživanja i obaveza da tražene podatke pripreme za narednu sjednicu Upravnog odbora Kantonalne privredne komore Tuzla.

Upriličen novogodišnji prijem za medije

Tradicionalni novogodišnji prijem za predstavnike sredstava informisanja organizovan je u Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla. Nedret Kikanović predsjednik Komore rezimirao je privredna kretanja na području Tuzlanskog kantona u toku 2023. godine naglasivši da je protekla godina za privrednike bila teška, te su projekcije da će se isti trend zadržati i u 2024. godini. Istakao je niz aktivnosti koje su poduzimane u Komori, iznio predviđanja za 2024. godinu a posebno se zahvalio svim medijima u Tuzli, Tuzlanskom kantonu i Bosni i Hercegovini na, više nego korektnom odnosu, redovnom praćenju svih aktivnosti u Komori i pravovremenom izvještavanju javnosti. Sve uz želju da se dobra i kvalitetna saradnja, nastavi i u narednom periodu. Prema podacima za period januar - septembar 2023. godine, došlo je do pada obima industrijske proizvodnje u Tuzlanskom kantonu za 3% u odnosu na isti

period 2022. godine. Rast industrijske proizvodnje je ostvaren u kategorijama intermedijarnih proizvoda 1,8%, kapitalnih proizvoda 3,7% i trajnih proizvoda za široku potrošnju 51,3% dok je došlo do pada proizvodnje energije 13,2% i netrajnih proizvoda za široku potrošnju 3,8%. Ukupni izvoz iz Tuzlanskog kantona za devet mjeseci 2023.godine iznosio je 1.954,1 milion KM što je za 4,2% manje u odnosu na nominalnu vrijednost izvoza u istom periodu 2022. godine. U istom periodu ostvaren je uvoz u vrijednosti od 2.155,5 miliona KM, što je pad nominalne vrijednosti uvoza od 5,9% u odnosu na isti period prošle godine. Ostvaren je vanjskotrgovinski deficit od 201,45 miliona KM, a pokrivenost uvoza izvozom je 90,6%. Najveći izvoz je u hemijskoj i metaloprerađivačkoj industriji, a najvažniji vanjskotrgovinski partneri su Austrija i Njemačka, predočeno je medijima.

Kako je istakao predsjednik Kikanović a prema podacima koje objavljuje Porezna uprava Federacije BiH, u periodu januar-septembar 2023. godine, u Tuzlanskom kantonu je naplaćeno javnih prihoda u iznosu od 933.492.791 KM što je 15,22% ili 123.313.378 KM više u odnosu na isti period 2022. godine. Sa ovim iznosom naplate, Tuzlanski kanton je drugi u učešću u ukupnoj naplati javnih prihoda u Federaciji BiH, odmah nakon Kantona Sarajevo, sa učešćem od 17,1%. **"Prema podacima Porezne uprave Federacije BiH u Tuzlanskom kantonu je 30.9.2023. godine, po prebivalištu zaposlenika, bilo 104.433 zaposlenih. Prema podacima Službe za zapošljavanje Tuzlanskog kantona, u septembru 2023. godine, na evidenciji je bilo prijavljeno 65.409 nezaposlenih osoba, od čega je 42.872 ili 65,5% žena. U strukturi nezaposlenih je 42.695 (65,7%) stručnih i 22.714 (34,3%) nestručnih osoba. Prema starosnoj strukturi, 37.790 (57,7%) nezaposlenih je starije od 40 godina, od čega je 61% žena. Najviše nezaposlenih na evidencijama Službe za zapošljavanje je prodavača, ekonomskih tehničara i diplomiranih ekonomista. Prosječna neto plata u Tuzlanskom kantonu u septembru 2023. je iznosila 1.155 KM što je ispod prosjeka Federacije BiH. U odnosu na kantonalni prosjek iz 2022. godine, neto plaća je veća za 13%. Najviše prosječne neto plate su u sektoru proizvodnje i opskrbe el.energijom (1.920 KM), dok su najniže prosječne neto plate u ugostiteljstvu i hotelijerstvu (830 KM)",** rezimirao je predsjednik Kikanović proteklu godinu u podacima nadležnih službi. U Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla značajan broj aktivnosti obilježio je 2023. godinu. **"Od prvog dana smo krenuli u realizaciju svega predviđenog Programom i Planom rada Komore a to se prvenstveno odnosi na rad sa našim članicama kroz 13 granskih udruženja koja djeluju u Komori. Održano je niz sjednica odbora komorskih udruženja na kojima je analizirana aktuelna problematika, upućeno nekoliko inicijativa prema organima vlasti i relevantnim institucijama, radilo se na jačanju veza sa Vladom TK i gradskim, odnosno općinskim upravama. Redovno su održavane sjednice Upravnog, nadzornog odbora Komore kao i Skupštine Komore gdje su analizirani a onda i usvajani izvještaji za prethodnu godinu te planovi i programi rada za 2023. godinu. Nastavljene je saradnja sa kantonalnim institucijama, školama, Univerzitetom kroz razne sastanke, seminare, predavanja. Imali smo u ovoj godini i jednu posjetu premijera Halilagića i puno je tema pokrenuto u razgovoru predstavnika firmi članica Komore sa premijerom i ministrima u Vladi Tuzlanskog kantona. Unaprjeđenje poslovnog ambijenta i razvojni pravci Tuzlanskog kantona bila je tema je sastanka premijera i njegovih saradnika, sa predstavnicima većeg broja istaknutih kompanija, privrednika i poslodavaca, predstavnika firmi članica Kantonalne privredne komore Tuzla. Poduzeto je niz aktivnosti i sastanaka sa predstavnicima Univerziteta Tuzla i njemačkog GiZ-a, vezano za dva velika i značajna projekta koji trebaju biti realizovani u 2024. godini",** rečeno je.

Bilježi se u 2023. godini niz posjeta visokih zvaničnika kao što su predstavnici Ambasade Austrije s kojima se razgovaralo o unaprjeđenju obrazovnog sistema. **"Ugostili smo i ekonomskog savjetnika Ambasade Češke Republike u BiH. Razgovaralo se o realnim pretpostavkama za kvalitetniju saradnju. U posjeti Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla boravio je Vladimir Džaja, novi predsjednik HGK Županijska komora Vukovar. Razgovarano je o mogućnostima unaprjeđenja saradnje komora koje već od ranije imaju izuzetno dobru međukomorsku saradnju. Jačali smo saradnju sa drugim kantonalnim komorama iz koje su izlazili i susreti sa premijerima tih kantona, dogovori o zajedničkim projektima, planovi za saradnju i jačanje komorskog sistema",** rekao je Kikanović. U toku 2023. godine ostvareni su kontakti kako bi se stvorili temelji za održavanje uzvratnih susreta predstavnika firmi članica Komore i privrednika okupljenih u Privrednu komoru Novi Sad i Privrednu komoru Beograd. Aktivnost koja je posebno izazvala pažnju, i privrednika i medija, vezana je za prekograničnu, međukomorsku saradnju. Kantonalna privredna komora Tuzla u saradnji sa Hrvatskom gospodarskom komorom – Županijska komora Osijek, organizovala je susrete privrednika sa područja Tuzlanskog kantona i Osječko-baranjske županije. O B2B suretima se razgovarali i prilikom posjete Regionalnoj privrednoj komori Sremska Mitrovica. Sve su to aktivnosti i sastanci nakon perioda u kojem su zbog Pandemije korona virusa zaustavljeni brojni kontakti i zamrznuti odnosi u brojnim sferama pa tako i u međukomorskim. Postavljen je zadatak da se povežemo privrednici, organizuju B2B susreti, što i jeste komorski posao.

Sajamske aktivnosti za 2023. godinu otvorene su učešćem na 44. međunarodnom sajmu turizma u Beogradu gdje je i ove godine zabilježen zapažen nastup sa zajedničkom postavkom koju organizuje Kantonalna privredna komora Tuzla pod nazivom „Privreda TK“. **"Nakon nekoliko godina pauze, a zahvaljujući izuzetno dobrim, međukomorskim odnosima sa HGK Županijska komora Osijek, Komora Tuzla se vratila na Osječki sajam, organizovala nastup svojih članica na 29. osječkom proljetnom sajmu i 23. obrtničkom sajmu u Osijeku. Nakon toga nastavili smo tradiciju nastupa na međunarodnom sajmu građevinarstva "SEEBBE", u Beogradu na Beogradskom sajmu. Sastavni dio smo već godinama i međunarodnog sajma turizma i ekologije "LIST" Lukavac. Nakon pauze zbog godišnjih odmora, tradicionalno je prva sajamska aktivnosti u Gradačcu a onda smo nastavili sajamovima u Modriči, Gračanici, Tešnju. Ponovo nakon višegodišnje pauze, bili smo prisutni i na 50. jubilarnom sajmu namještaja Ambianta u Zagrebu a zahvaljujući izuzetno dobroj saradnji sa Zagrebačkim velesajmom. I opet nakon višegodišnje pauze, predstavili smo naše članice i firme ne samo iz Tuzlanskog kantona nego i cijele BiH na sajmu namještaja u Beogradu. Zapažen je nastup i ove godine bio na sajmu privrede u Sarajevu a za kraj sajamskih aktivnosti, po prvi put smo nastupili na sajmu Etno hrane i pića u Beogradu a sve to zahvaljujući izgrađenim odnosima sa menadžmentima sajma Skenderija i Beogradskog sajma",** zaključio je Nedret Kikanović predsjednik Kantonalne privredne komore Tuzla.

Pripremio: Dino Kalesić

Delegacija Komore u Novom Sadu i Beogradu...

Nastavak međukomorske saradnje i sajamskih aktivnosti

Sastanci u privrednim komorama Vojvodine i Beograda - Sastanak sa rukovodiocima četiri sajma u okviru Beogradskog sajma razvoja, unaprjeđenje odnosa dvije države

Kantonalna privredna komora Tuzla će i u 2024. godini nastaviti sa promocijom i predstavljanjem svojih članica u Srbiji. Zaključak je to sastanaka koji su krajem prošle sedmice održali predstavnici Komore. Kada je u pitanju međukomorska saradnja izi koje se mogu stvoriti pretpostavke za kvalitetniju saradnju privrednika, delegacije Komore je imala sastanak u Privrednoj komori Vojvodine. Sagledano je sve učinjeno u prošloj godini i razgovarano je o aktivnosti komora planiranim za 2024. godinu. Otvorene su mogućnosti zajedničkih aktivnosti u toku Sajma poljoprivrede u Novom Sadu koji se održava u maju, razmjena iskustava vezano za izvozne procedure voća i povrća u treće zemlje i nastupe na sajmovima u inostranstvu. U okviru planiranog, obje Komore su zacrtale nastavak aktivnosti na povezivanju i kvalitetnijoj saradnji i privrednika i komora. S tim u vezi, dogovoreno je da se počne priprema uzvratnih B2B susreta privrednika sa područja Tuzlanskog kantona, članica Komore i privrednika okupljenih u PK Vojvodine. Podsjećanja radi, Komora je organizovala delegaciju privrednih subjekata koji su 2019. godine prisustvovali poslovnim susretima u Novom Sadu. U PK Vojvodine se okupila i kvalitetna delegacija, predstavnici firmi koje imaju interesa poslovanja sa firmama sa područja Tuzlanskog kantona. Još tada je dogovorena uzvratna posjeta u Tuzli, nastavak započetih razgovora koje je prekinula Pandemija. Delegacija Kantonalne privredne komora Tuzla koju su sačinjavali Nedret Kikanović predsjednik Komore i saradnici Almir Mešić i Dino Kalesić dogovorila je sa svojim domaćinima, Zoranom Trpovskim sekretarom Udruženja za industriju i Spomenkom Đordanom predsjednikom Grupacije za trgovinu, da se počnu pripreme za realizaciju B2B susreta u Tuzli u aprilu ove godine, da se animira što više privrednih subjekata, sa obje strane, i omogući im se povezivanje, novi kontakti, razmjena iskustava, saradnja na obostrano zadovoljstvo.

Ista delegacija je boravila i u Beogradu. Razgovaralo se sa delegacijom Privredne komore Beograda koju su sačinjavale pomoćnice direktora Vidosava Đagić i Marija Petrović te Miodrag Veseli koordinator za poljoprivredu. Sudeći po temama razgovora, za očekivati je veoma brzu i kvalitetnu međukomorsku saradnju po nekoliko aspekata. Prije svega, razmjena iskustava vezanih za dualno obrazovanje, za provođenje obuke i ispita za usavršavanje kandidata za članove nadzornih odbora i članove uprava privrednih društava sa učešćem državnog kapitala, a onda i intenzivnije aktivnosti na povezivanju privreda beogradske i tuzlanske regije, područja koja imaju šta za ponuditi jedni drugima a čija kvalitetna saradnja traje decenijama. Ono što je planirano sa privrednicima iz Novog Sada, planirano je i za predstavnike privrednih subjekata iz Beograda i okruženja. Naime, iste te 2019. godine privrednici okupljeni u jednu delegaciju Kantonalne privredne komore Tuzla, dočekani su na poslovnim susretima u Beogradu u organizaciji PK Beograda. Puno pozitivnih prijedloga za saradnju, razmjene iskustava, dogovora sa zajedničke poslove i projekte, organizovanje uzvratnih B2B susreta a sve opet prekinuto pandemijom. No, epilog razgovora je isti, termin isti. U prvoj polovici aprila, u Tuzli će Kantonalna privredna komora Tuzla organizovati uzvratne poslovne susrete a prije toga, novi sastanak i susret zakazan je za februar u toku trajanja Sajma turizma.

Sajmovi su nezaobilazna tema, snažno se vraćaju na privrednu scenu nakon pandemije, pa je potpuno očekivano i logično bilo da komorska delegacija put u Novi Sad i Beograd, završi i kruniše sastankom u Beogradskom sajmu. Dejana Cahun koordinator Sajma građevine SEEBBE, Dragan Zečević koordinator Sajma turizma, Aleksandra Milosavljević koordinator Sajma etno hrane i pića i Aleksandar Pavić koordinator Sajma namještaja, ponovo su širom otvorili vrata pomenutih manifestacija. Dogovoren je nastavak saradnje i u toku 2024. godine i predstavljanje privrednih subjekata, članica Komore, na značajnim sajamskim manifestacijama, među najkvalitetnijim u ovom dijelu Evrope a koje obuhvataju turizam, građevinu, namještaj i etno hranu i piće. Upravo ovim redoslijedom sajmova, i ove godine će na Beogradskom sajmu biti prisutna zajednička postavka pod nazivom "Privreda TK" koju već niz godina organizuje Kantonalna privredna komora Tuzla.

Pripremio: Dino Kalesić

Kikanović za „Faktor:

“Najviše bi profitirala hemijska industrija”

Šta inicijativa za rekonstrukciju pruge Doboje - Tuzla - Zvornik donosi privredi, a šta je prioritet za TK

Na željezničku stanicu u Tuzli još od decembra 2019. godine ne dolaze vozovi, a Tuzlanski kanton nema metra brze ceste, a ni autoputa. Zbog svega toga pomalo iznenađujuće došla je najava o rekonstrukciji željezničke pruge na relaciji Doboje - Tuzla - Zvornik koja vodi u Srbiju, s obzirom na to da vlasti i privrednici iz TK već godinama kao prioritet broj jedan za više nivoa vlasti ističu izgradnju cestovne infrastrukture.

„Rekonstrukcija ove željeznice bit će potpuna od Doboja do Zvornika, i ona uključuje priključke prema Brčkom, Aerodromu u Tuzli. Po nekim procjenama rekonstrukcija pruge će koštati do 500 miliona eura. To ne samo da je bitno za privredu, znamo da će biti isplativo, jako je bitno da ovakvi projekti zažive zbog putničkog saobraćaja kako bi građani cijele regije, a posebno BiH, mogli napokon da putuju onako kako su već naučili putovati građani cijele EU i šire“, najavio je nakon sastanka održanog u Sarajevu, državni ministar prometa i komunikacija Edin Forto.

Benefiti za privredu

Nedret Kikanović predsjednik Kantonalne privredne komore Tuzla kaže da bi modernizacija i elektrifikacija pruge bi omogućila da sirovine koje se uvoze dolazile brže i po nižim cijenama, a izvoz kabastih i rasutih tereta bi išao puno brže. „Najviše bi profitirala hemijska industrija, prije svih GIKIL, zatim Soda Sisecam i rudnici. Za pravlanje koksa GIKIL uvozi ugalj, koji dolazi brodom u luku Ploče, a odatle se željeznicom transportuje u Lukavac, a oko 80 posto koksa koji proizvode željeznicom transportuju u Srbiju. Mogli bi konačno pričati i o putnikom saobraćaju, koji je na ovom području praktično zaboravljen“, kaže Kikanović. On, ipak, ističe da je pruga potrebna prevasnodno za industriju, ali da je za kanton u cjelini prvi prioritet autocesta. „Mi negdje moramo izaći na autocestu, a po mom mišljenju najbolje je opcija rijeka Sava, odnosno Orašje. Na području današnjeg Tuzlanskog kantona nije napravljen kilometar puta magistralnog ili višeg ranga od 1968. godine. Zadnji takav put koji je napravljen je magistralna cesta Tuzla - Orašje od tada nije napravljeno ništa, a imamo najviše stanovnika i najviše plaćamo akciza. Dakle, nama je

željeznica bita, ali glavni prioritet je autocesta“, naglašava Kikanović. U Tuzlanskom kantonu, tačnije u Lukavcu, nalaze se dvije kompanije koje su lideri po uvozu i izvozu u Bosni i Hercegovini. GIKIL je po uvozu u 2023. godini na prvom mjestu, a po izvozu na četvrtom, dok je Soda Sisecam drugi najveći izvoznik u cijeloj BiH. Za obje ove kompanije, željeznički transport je važan, a pomalo apsurdno zvuči da je u cijeloj Federaciji BiH najgora željeznička infrastruktura upravo u TK i na ovom području vozovi su najsporiji.

Kamionom isplativije

Da se transport željeznicom u ovom momentu jednostavno ne isplati potvrđuje direktor Rudnika mrkog uglja Banovići Rasim Dostović, koji kaže da je transport željeznicom duplo skuplji u odnosu na cestovni promet, a trebalo bi biti obratno. „Mi smo, recimo, 2010. godine vozili 500 tona dnevno željeznicom u Srbiju, a sada to rijetko radimo, uglavnom voze kamioni. Također, Aluminij Zvornik godišnje isporučujemo 200 hiljada tona uglja i to ide kamionima. Istu količinu godišnje vozimo u Lukavac za Sodu i to sve ide kamionima. Željeznicom vozimo sada samo za Termoelektranu Tuzla imamo uglja za tri voza dnevno, a nekad daju nam daju samo dva. Pruge su loše i spore, kamionski transport do Tuzle je duplo jeftiniji nego željeznica, što je apsurd. Željeznica bi morala biti duplo jeftinija, a kod nas je obratno“, pojašnjava Dostović. Transport kamionima dodatno opterećava ceste u TK, koje su ionako u lošem stanju, pa Dostović ističe da je obnova željeznica potrebna ne samo radi industrije, nego i da se očuva postojeća cestovna infrastruktura, koju sada uništavaju kamioni. „Mi dnevno otpremimo 200 kamiona uglja. Zamislite šta to znači za ceste i promet“ ističe Dostović. Ministar Forto rekao je da će po nekim procjenama rekonstrukcija pruge koštati do 500 miliona eura te da postoji spremnost „Republike Srbije da u narednom periodu zajedno apliciramo za bespovratna sredstva i finansiranje Evropske unije“.

faktor.ba
autor: Jasmin Bojić

Redovne sjednice odbora komorskih udruženja...

Usvojeni planovi i programi rada za 2024. godinu

Zajednička sjednica Odbora Udruženja za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam i Odbora Udruženja turističkih agencija u proširenom sazivu

Članovi Odbora Udruženja za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam i Odbora Udruženja turističkih agencija Kantonalne privredne komore Tuzla održali su zajedničku sjednicu u proširenom sazivu. Nastavljaju ovi odbori rad u istom sazivu i u 2024. godini. Prijedlog Plana i programa rada oba udruženja za 2024. godinu je na ovom sastanku predložen, razmatran i jednoglasno usvojen. Kao i prethodnih godina zaključeno je i naznačeno kao dopuna aktivnostima i planovima za naredni period, da je neophodno raditi na animiranju privrednika oko učešća u aktivnijem radu u odborima udruženja.

Na zajedničkoj sjednici je dogovoreno i da se turističke agencije zajedno sa privrednim društvima značajnim za turizam aktivnije uključe u promociju turističkih destinacija i potencijala sa područja Tuzle i Tuzlanskog kantona. Potrebno je da se intenzivnije i kvalitetnije posvete segmentu tzv. "incoming turizma". Također, naznačeno je kako treba pokušati proširiti tržište na kojem se mogu ponuditi i predstaviti domaće turističke destinacije a sve u cilju što kvalitetnijeg razvoja i promocije domaćeg turizma. Članovi odbora ova dva komorska udruženja su zaključili i da se sa resornim ministrima i Vladom TK razgovara o školovanju potrebnog, rekli bi neophodnog kadra, da se pokrene aktivnosti na izradi kvalitetnog turističkog vodiča, imajući u vidu da na području Tuzlanskog kantona nemamo materijal koji možemo ponuditi stranim turistima i koji može biti kvalitetan vodič kroz turističke potencijale i destinacije na području Tuzlanskog kantona. Raspravljalo se o potrebi pokretanja inicijative da privredna društva zainteresovana za pojedina zanatska zanimanja (kuhari i konobari) dodijele stipendiju učenicima, kako bi isti nakon školovanja ostali da rade u tim društvima. Za realizaciju dodatnih zaključaka formiran je tim koji će navedene zaključke formulisati kao prijedloge i prezentovati ih relevantnim gradskim i kantonalnim institucijama kako bi dobili podršku za rješavanje navedenih problema.

D.K.

Sjednica Odbora Udruženja za građevinarstvo i IGM

Novi potpredsjednik Odbora Udruženja je Nahid Unkić iz firme "Herceg" doo Srebrenik

Održana je sjednica Odbora Udruženja za građevinarstvo i industriju građevinskog materijala Kantonalne privredne komore Tuzla u proširenom sazivu. Na Dnevnom redu je bio Program rada Udruženja za 2024. godinu a prije rasprave članovi Odbora Udruženja jednoglasno su usvojili prijedlog da se za potpredsjednika Odbora izabere Nahid Unkić – "Herceg" doo Srebrenik. Članovi Odbora ovog komorskog Udruženja jednoglasno su usvojili preloženi dokument. U raspravi su donosili zaključke koje treba realizovati u narednom periodu. Zaključeno je da se pokrene inicijativa da privredna društva

zainteresovana za pojedina zanatska zanimanja dodijele stipendiju učenicima, kako bi isti nakon školovanja ostali da rade u tim društvima. Također, da se pokrene inicijativa da privredna društva prime učenike na praksu, a da Vlada TK donese odluku da se učenicima isplaćuje naknada za topli obrok i da ih osiguraju, jer samo na takav način će djeca upisati zanatska zanimanja. Članovi su stali da je potrebno zajedno sa školama, resornim ministarstvima i Vladom TK i privrednim društvima, dogovoriti koji kadrovi da se upisuju u škole, kako bi se izbjegao nedostatak zanatskih radnika. Traži

se sa ovog skupa da se podrži dualno obrazovanje od strane GlZ-a i Komore.

Također, zaključeno je da treba pokrenuti inicijativu vezano za energetske efikasnost, da se kućanstvima i starim zgradama ponudi rješenje smanjenja potrošnje energenata (utopljanje istih; izmjena dotrajale stolarije). Članovi su zaključili da je neophodno da se pokrene inicijativa izmjene zakona i pravilnika o kvalitetu građevinskog materijala cementa i betona, i

materijala koji se ugrađuju, jer nisu usklađeni sa važećim standardima. Isto tako, da se pokrene inicijativa sa Ljekarskom komorom i resornim ministarstvima oko rješavanja problema povrede na radu, jer sad sve ide na teret poslodavaca, a osiguranje ide radniku, kao i rješavanje zloupotrebe bolovanja od dva, tri i više dana.

Pripremio: Almir Mešić, sekretar Udruženja za građevinarstvo i IGM

Sjednica Odbora Udruženja za industriju tekstila, kože i obuće

Ukupna vrijednost izvoza tekstilne i kožarske industrije sa područja Tuzlanskog kantona oko 150 miliona KM

Tekstilna industrija Tuzlanskog kantona u 2023. godini je i pored izazova sa kojima se susreće, bilježila pozitivne rezultate, prije svega rast izvoza odjeće od 16% i obuće od 1,6%, istaknuto je na redovnoj sjednici Odbora Udruženja za industriju tekstila, kože i obuće Kantonalne privredne komore Tuzla. Ukupna vrijednost izvoza tekstilne i kožarske industrije sa područja Tuzlanskog kantona je bila oko 150 miliona KM. Ovo je prije svega rezultat velikog truda menadžmenta ovih kompanija da osiguraju dobre, stabilne kupce, ali i kvaliteta obavljenog posla koji je prepoznat među najuspješnijim evropskim brendovima. Osim toga, neke domaće kompanije su nastavile razvoj sopstvenih brendova koji su već prepoznati na tržištu, posebno

u segmentu muških odijela. U prošloj godini došlo je do blagog rasta cijena proizvoda, ali i do povećanog obima narudžbi kod poznatih kupaca što je rezultiralo pozitivnijim poslovnim rezultatima, naglašeno je na sastanku. Poslovanje u tekstilnoj industriji je po samoj prirodi posla izuzetno izazovno, a to posebno dolazi do izražaja posljednjih nekoliko godina, prije svega zbog pandemije korona virusa, a zatim i u postpandemski periodu kao i zbog ekonomske krize koja je zahvatila Evropu uslijed energetske krize i inflacije. Pad potrošnje na evropskim tržištima koja su glavno odredište naših proizvoda, dovodi do pada narudžbi, otkazivanja poslova kao i smanjenja broja zaposlenih u kompanijama koje su većinski orjentisane na lohn poslove, zajednički je stav članova Odbora ovog komorskog Udruženja. Također, jedna od najvećih i najstarijih tekstilnih kompanija u kantonu, pretrpila je ogromnu materijalnu štetu usljed požara. Očekuje se da će u 2024. godini doći do otežanih uslova poslovanja, prije svega zbog smanjene potražnje na stranim tržištima koja su pogodena ekonomskom krizom, ali i zbog stanja na domaćem tržištu, koje se prije svega odnosi na nedostatak radne snage, te nepovoljan poslovni i politički ambijent. Sigurno je da će dugogodišnje iskustvo, tradicija i kvalitet i dalje biti prepoznati kod kupaca i osigurati stabilno poslovanje i u ovoj godini, zaključeno je na redovnoj sjednici Odbora Udruženja za industriju tekstila, kože i obuće Kantonalne privredne komore Tuzla.

Pripremila: Edina Kurtić, sekretar Udruženja za industriju tekstila, kože i obuće

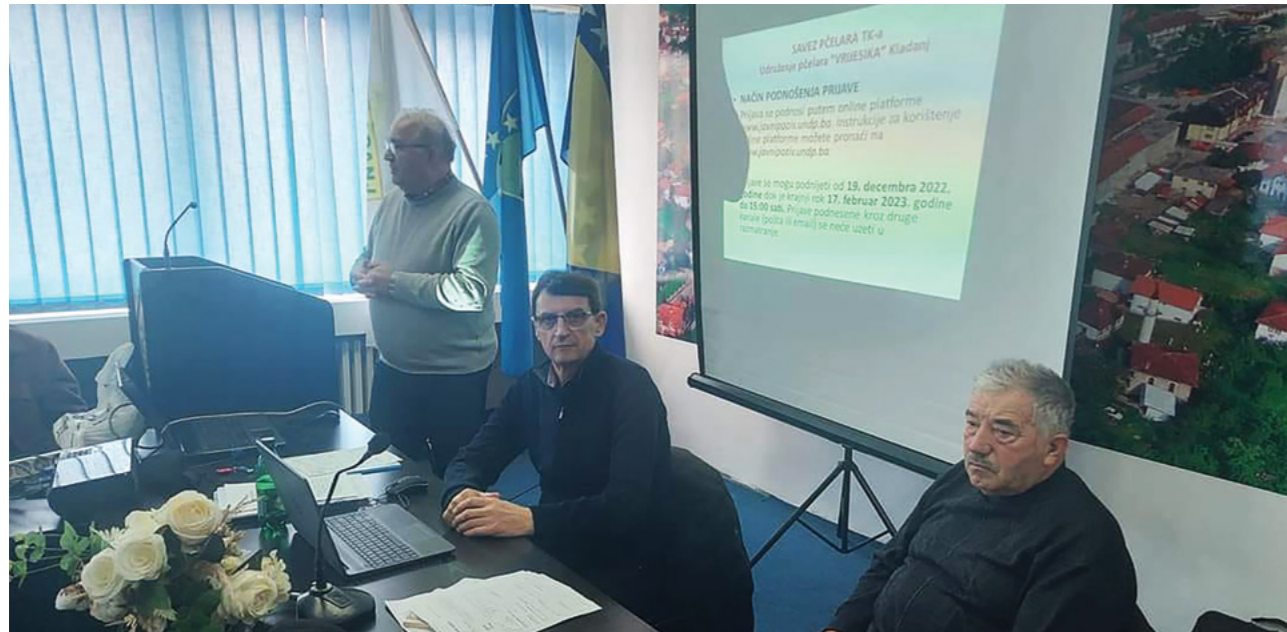

Iz udruženja za poljoprivredu i prehrambenu industriju...

Potpisani sporazumi o saradnji sa šest opština

Održano niz edukacija i stručnih savjetovanja – aktivnosti na formiranju zadruga

Udruženje za poljoprivredu i prehrambenu industriju Kantonalne privredne komore Tuzla u prethodnom periodu je realizovalo niz aktivnosti a u okviru potpisanih sporazuma o saradnji sa šest općina na području Tuzlanskog kantona. Sporazumi podrazumijevaju aktivnosti na edukaciji poljoprivrednika na području općina potpisnica sporazuma, u raznim poljoprivrednim granama. S tim u vezi, stručno savjetovanje o hranidbi muznih grla i proizvodnji kukuruzne silaže održano je u Živinicama. U Živinicama je organizovana i edukacija, stručno savjetovanje poljoprivrednika na teme „Spremanje kabaste hrane za najbolje rezultate u govedarskoj proizvodnji“ te „Dijagnostika i otklanjanje uzroka koji mogu dovesti do nastanka steriliteta“. U Čeliciu je održana II konferencija o uzgoju jagode a Kalesija je bila domaćin Stručnog savjetovanja o razvoju pčelinjih zajednica za proljetnu pašu i apliciranje na otvoreni javni poziv EU4Agri. Teme stručnog savjetovanja bile su „Pčelarenje sa dvomatičnim i pomoćnim društvima“ i „Kako aplicirati na otvoreni javni poziv za grant fonda EU4AGRI“. Analiza kabastih krmiva i izračun obroka krmnih smjesa na osnovu dobijenih rezultata analize kukuruzne silaže, sjenaže i sijena, Pioneer hibridi kukuruza za 2024. godinu te Herbicidi za zaštitu usjeva kukuruza i strnih žita, bile su teme još jednog stručnog savjetovanja, edukacije i druženja u Kalesiji. U Kladnju su poljoprivredni stručnjaci izlagali na teme „Način i metode držanja varoe pod kontrolom“, „Hranjenje i prihranjivanje pčelinjih zajednica“ a dobili su i upute „Kako aplicirati na otvoreni javni poziv za grant fonda EU4AGRI“. Sporazumi o saradnji rezultirali su i nizom drugih aktivnosti kao što je izrada „Programa veterinarskih mjera u cilju zaštite životinja i bezbjednosti stanovništva na području TK-a“ koji je dostavljen Ministarstvu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Tuzlanskog kantona. Uz edukacije i stručna savjetovanja, radilo se i na organizovanju poljoprivrednika, posvećivanje sistemskom radu i djelovanju pa je u tu svrhu

formirana i Poljoprivredna zadruga u Lukavcu a u Banovićima, Kladnju i Teočaku formirani su inicijativni odbori o registraciji poljoprivredne zadruge.

U Banovićima je osnovana Opšta zadruga Banovičanka, kao jedina zadruga čiji je osnovni cilj razvoj proizvodnje hrane na poljoprivrednim imanjima svojih zadrugara. Rad zadruge se temelji na principima dobrovoljnog udruživanja članova (zadrugara), sve sa ciljem zadovoljenja njihovih zajedničkih, ekonomskih, socijalnih, kulturnih potreba i težnji, kroz zajedničko posjedovanje i demokratsko kontrolisano privređivanje. Opšti strateški cilj ovakvog organizovanja jeste jačati zadružni poljoprivredni koncept na području Općine Banovići te učiniti poljoprivredu rentabilnom granom za zapošljavanje ruralnog stanovništva. U narednom periodu planira se nastavak aktivnosti na formiranju zadruga, na edukaciji poljoprivrednika, stručnim savjetovanjima u svim općinama potpisnicama Sporazuma o saradnji sa Kantonalnom privrednom komorom Tuzla.

D.K.

Zajednička sjednica komorskih udruženja...

Neophodna liberalizacija pravila za uvoz stranih radnika

Neophodno pokrenuti i podržati inicijative prema višim nivoima vlasti u BiH kako bi se riješio gorući problem

Problematika radne snage i neophodnost liberalizacije pravila za uvoz stranih radnika, tema je koja je okupila članove nekoliko udruženja Kantonalne privredne komore Tuzla. Zajedničku sjednicu su održali članovi odbora Udruženja za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam, Udruženja za građevinarstvo i IGM, Udruženja za turističke agencije, Udruženja za industriju tekstila, kože i obuće, Udruženja za hemijsku industriju, Udruženja za metaloprerađivačku i elektroindustriju, Udruženja za saobraćaj i logistiku i Udruženja za drvoprerađivačku industriju i proizvodnju namještaja. Proširenoj sjednici su prisustvovali predstavnici gradskih i općinskih uprava, resornih kantonalnih ministarstava, Zavoda za zapošljavanje TK. Do sastanka je došlo nakon nekoliko sličnih aktivnosti u Komori kroz sjednice odbora a nakon što je i Skupština Komore razmatrala istu problematiku. Kako je istaknuto, riječ je o izuzetno velikom problemu koji opterećava privredu, ne samo Tuzlanskog kantona i BiH, nego i šireg regiona, cijele Evrope. **„Moramo naći načina da riješim gorući problem s kojim se već dugo suočava privreda. Upozoravali smo na eskalaciju ovog problema, često i na svakom mjestu gdje su privrednici imali priliku iznijeti svoj stav i svoje probleme pred onima koji odlučuju od sudbini privrede. Ovo je još jedan u nizu pokušaja da ukažemo vladajućim strukturama na problem radne snage. Mi ne tražimo nikakve podsticaje, ne tražimo finansijsku pomoć, tražimo da vlasti u dijelu zakona koji tretiraju ovu problematiku, poduzmu odgovarajuće i neophodne mjere i korake. Želimo da se pogledaju primjeri iz prakse u našem okruženju, u Hrvatskoj i Srbiji i da na sličan način i naše vlasti transparentno riješe gorući problem“**, izjavio je Kasim Selimović predsjednik Odbora Udruženja za trgovinu, ugostiteljstvo i turizam.

Nakon diskusije u kojoj su učestvovali predstavnici svih okupljenih komorskih udruženja zajednički je zaključeno da je neophodno pokrenuti i podržati inicijative prema višim nivoima vlasti u BiH kako bi se riješio navedeni problem. S tim u vezi, apeluje se na predstavnike vlasti na području Tuzlanskog kantona, da u što kraćem periodu pokrenu inicijativu prema višim nivoima vlasti za rješavanje problema radne snage. Ponovo se ukazuje na problem nedostatka radne snage bez koje privredni subjekti na području Tuzlanskog kantona teško mogu zadržati proizvodnju, tržišta i poslovne aktivnosti iz prethodnog perioda a što se direktno može odraziti i na gašenje određenih privrednih subjekata a što je opet u direktnoj vezi i sa punjenjem Budžeta i omogućavanjem sredstava za nesmetan rad kantonalnih institucija. Apeluje se na predstavnike kantonalne vlasti da što prije pokrenu aktivnosti na upoznavanju predstavnika Tuzlanskog kantona u federalnim i državnim nivoima vlasti kako bi se na višim nivoima pokrenula procedura za liberalizaciju pravila za uvoz stranih radnika. Potrebno je zajedničko djelovanje svih predstavnika kantonalne vlasti, posebno Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak da se što prije pokrene procedura donošenja prednacrtu zakona o zapošljavanju stranih radnika i to ciljno za deficitarna zanimanja. Privreda TK očekuje od predstavnika kantonalnih vlasti da upute zahtjev Vijeću ministara za što hitnije rješavanje problema u procedurama zapošljavanja stranaca. Od Vlade i Skupštine TK se očekuje da što hitnije pristupe rješavanju također velikog problema a to je način evidentiranja nezaposlenih lica u Zavodu za zapošljavanje TK, pitanje stvarnog stanja i broja nezaposlenih, pitanje odnosa prema nezaposlenim licima koja dva i više puta odbijaju ponuđene poslove i donijeti odluke koje omogućavaju brisanje sa evidencije lica koja ne ispunjavaju potrebne uslove. Neophodno je pokrenuti inicijativu za regulisanje pitanja zdravstvenog osiguranja za sve građane, odnosno, da vlasti na najvišim nivoima preuzmu teret osiguranja svih osoba ne samo nezaposlenih. Više je nego jasno da se veliki broj nezaposlenih lica prijavljuje na evidencije zavoda za zapošljavanje isključivo zbog ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu bez stvarne nakane pronalaska zaposlenja, zaključci su sa zajedničke sjednice u proširenom sazivu koju su održali članovi odbora nekoliko komorskih udruženja.

D.K.

Stručnjaci o stanju privrede TK...

Pokrivenost uvoza izvozom u TK je više od 89%

Trend rasta u izvozu zabilježen je posljednje dvije godine

Petina izvoza Federacije BiH realizuje se na području Tuzlanskog kantona. Posljednje informacije govore da pokrivenost uvoza izvozom iznosi više od 89%. Najveći izvoz Tuzlanski kanton ima u hemijskoj, elektro, metalnoj, drvnoj i automobilskoj industriji, a iz godine u godinu visoko na ljestvici podiže se i tekstilna industrija. Trend rasta u izvozu zabilježen je posljednje dvije godine. U 2022. ukupni izvoz bio je 31,6 posto veći u odnosu na godinu ranije, a dobri rezultati se preslikavaju i na ovu godinu, izvještava FTV. „Porastao je uvoz, ali je izvoz dovoljno porastao da se taj trgovinski deficit u suštini smanji i da imamo pokrivenost uvoza izvozom preko 89 posto, što je daleko iznad prosjeka Federacije i ostalih kantona u Federaciji“, kaže pomoćnica ministra privrede TK-a Erna Kusturica. Kompanija Gikil jedan je od najvećih izvoznika iz Tuzlanskog kantona. Svoje proizvode – koks, katran, benzol, a odnedavno i anhidrid maleinske kiseline – plasira najviše na tržište Srbije, Italije, Turske, Njemačke i Češke. U planu su dodatna investicijska ulaganja s ciljem proširenja proizvodnih kapaciteta. „Naš najprodavaniji proizvod i proizvod koji se najviše izvozi i dalje je koks. Ukupan planirani izvoz do kraja ove godine trebao bi iznositi oko 400.000 tona, što predstavlja ostvarenje poslovnog plana koji otprilike prati i prošlogodišnji rezultat“, navode iz Gikila. Pozitivne informacije o izvozu ne zanemaruju činjenicu da i ovaj kanton, kao i ostatak države, uvozi dosta proizvoda, posebno što se tiče prehrambene industrije. Domaća proizvodnja u tom slučaju nerijetko biva zanemarena, a jedan od razloga je preferencija potrošača koji biraju da kupe strani proizvod, čime potiču potražnju za uvozom. „Hrana i piće se uvoze i to je nešto što mi sigurno možemo proizvoditi i proizvodimo, imamo kvalitetne proizvode. Nažalost, dosta toga se uvozi i plasira na našem tržištu, sama voda i ostali proizvodi koje doista nemamo nikakve potrebe da uvozimo“, poručuje Nedret Kikanović, predsjednik Kantonalne privredne komore Tuzla. Jasno je da domaća poljoprivreda u ovom trenutku ne zadovoljava potražnju, kaže struka, no to nije jedini razlog zašto naši proizvodi ne dolaze do kupaca u omjeru u kojem bi trebalo. Nije dovoljno imati samo sirovinu. Potrebno je strateški osmisliti put do tržišta obezbijedivši kvalitet i prepoznatljivost. „Mi možda imamo baznu sirovinu, ali dalek je put do tržišta, što znači da treba raditi na samom marketingu proizvoda, kreirati finalnu ponudu. Kada govorimo o flaširanoj vodi, dosta je procesa, od samog točenja do prodaje – nije to tako jednostavno“, objašnjava ekonomski analitičar Admir Čavalić. Kada je u pitanju Tuzlanski kanton, važno je spomenuti da se na ovom području proizvodi i električna energija. U 2022. godini je izvoz električne energije iznosio milijardu i 74 miliona maraka, no ovaj segment se ne pripisuje Tuzlanskom kantonu s obzirom na to da sjedište Elektroprivrede nije na ovom području. Ukoliko bi se i taj segment uzeo u obzir, rezultati bi bili drugačiji. „Vjerovatno onda ne bismo imali trgovinski deficit nego bismo imali ostvaren trgovinski suficit“, dodaje Kusturica. No, sve su to u konačnici rezultati Bosne i Hercegovine, čiji privrednici i poljoprivrednici zaslužuju bolji tretman. Kada bi se u budućnosti riješili problemi na graničnim prijelazima i višednevni zastoji zbog kojih poljoprivrednici imaju prepreke u isporuci robe, sigurno je da bi se i u ovoj oblasti poboljšao izvoz. Brza cesta je Tuzlacima nedosanjan san – također bi utjecala na privredni razvoj i olakšala transport, no to su obećanja čija realizacija je i dalje na dugom štapu.

federalna.ba

Saradnja privrede i obrazovanja...

Potpisivan Pravidnik o praktičnoj nastavi

Od naredne školske godine plaćeno osiguranje i naknada na praktičnoj nastavi

Potpisivanjem Pravidnika o praktičnoj nastavi otvoren je put ka dualnom obrazovanju na području Tuzlanskog kantona i uređena oblast kojom će od sljedeće školske godine učenicima stručnih škola biti plaćeno osiguranje i naknada na praktičnoj nastavi. Pravidnik je potpisao ministar obrazovanja i nauke Ahmed Omerović u prisustvu predsjednika Kantonalne privredne komore TK Nedreta Kikanovića, direktora srednjih tehničkih i stručnih škola i zainteresovanih privrednika sa područja TK. Ministarstvo obrazovanja i nauke TK posebnu pažnju posvećuje stručnom obrazovanju, kazao je ovom prilikom ministar Omerović naglasivši da je i sama činjenica da je događaj organizovan u Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla indikator želje za saradnjom sa privrednicima.

„Fleksibilnost u prilagođavanju nastavnih planova i programa, kao i upisnih kvota potrebama poslodavaca odnosno potrebama tržištu rada izuzetno nam je važna. Pravidnik također predstavlja osnov da učenici mogu dobiti naknadu. Da poslodavci učenicima mogu isplatiti naknadu za praksu. A to znači da poslodavac sebi u 2. ili 3. razredu stručne škole priprema radnike koji će nakon okončanja stručnog obrazovanja moći da pristupe tržištu rada. Ovaj pravilnik je samo jedan u nizu koraka. Mi ćemo dalje nastaviti sa jačanjem i radom u pravcu srednjeg stručnog obrazovanja kakvo je u zemljama centralne Evrope“, kazao je ministar Omerović. Prezentovanim pravilnikom uređeni su uslovi, oblici, metode i postupci izvođenja praktične nastave u srednjim tehničkim i stručnim školama, ustanovama, kao i poslovnim subjektima. Također je regulisano vršenje stručnog nadzora nad izvođenjem praktične nastave koja se izvodi u školama i kod poslovnih subjekata te uređena finansijska pitanja koja uključuju mogućnosti isplate nagrade za učenike, kao i osiguranje učenika.

„Ovaj pravilnik daje priliku privrednicima TK da u sistemu stručne prakse sebi pripreme nove kadrove za budućnost. Pravidnik reguliše ono što je bilo problematično a to je osiguranje jer privrednici to nisu mogli platiti. To je sada definisano i Ministarstvo je preuzelo plaćanje osiguranja za učenike na praksi a ostavljena je i mogućnost privredniku da može isplatiti učenicima naknadu što će sigurno privrednici prihvatiti“, rekao je Nedret Kikanović predsjednik Komore. Direktor Mješovite srednje građevinsko-geodetske škole Tuzla Kadrija Ibišević naglašava da je ovim riješen problem sigurnosti učenika na praksi i za škole i za poslodavce jer je Ministarstvo obrazovanja i nauke TK na sebe preuzelo plaćanje učeničkih osiguranja. „Nadam se

da će ovaj pravilnik izdici obrazovanje na jedan viši nivo i da ćemo doći u situaciju djeca mogu puno više znanja steći na gradilištu, na konkretnim radovima, u odnosu na ono što smo do sada imali u školama. Velika je stvar da oni mogu konkretno raditi i vidjeti najsavremenije materijale, alate i mašine, znači ono što nemaju u školi“, kazao je direktor Ibišević. Ovakav sistem obrazovanja postoji u razvijenim zemljama Evrope, a najuspješniji modeli su razvijeni u Njemačkoj, Austriji i Švajcarskoj. Do sada je oblast regulisana sporazumima između škola i poslodavaca a novi pravilnik predstavlja propis koji ima utemeljenje u zakonu, naglašeno je ovom prilikom.

Zaključen sporazum o saradnji za realizacije praktične nastave

Ahmed Omerović, ministar obrazovanja i nauke TK i Nedret Kikanović, predsjednik Kantonalne privredne komore Tuzla zaključili su sporazum o saradnji za realizaciju praktične nastave u srednjim školama. Ciljevi sporazuma o saradnji su: povezivanje u svrhu podrške u organizaciji, izvođenju i unapređenju praktične nastave kod poslovnog subjekta, uspostavljanje saradnje na sprovođenju ispitivanja i istraživanja o potrebama poslovnih subjekata i integrisano djelovanje za unapređenja kvaliteta praktične nastave kod poslovnog subjekta. Sporazumom su utvrđene aktivnosti Ministarstva i Kantonalne privredne komore Tuzla u cilju ostvarivanja ciljeva i unapređenja praktične nastave učenika. Komora će, između ostalog, evidentirati i informirati poslovne subjekte za realizaciju praktične nastave, sudjelovati u provođenju obuka za master mentore i mentore i pružati pomoć poslovnim subjektima u procesu realizacije praktične nastave. Ministarstvo će aktivnije saradivati sa Privrednom komorom u svrhu ispunjavanja ciljeva, prikupljati podatke o poslovnim subjektima i obavljati niz aktivnosti u srhu unapređenja praktične nastave.

D.K.

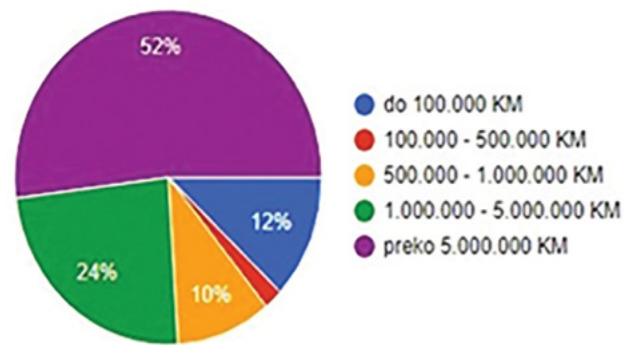
Redovno godišnje anketiranje privrednika...

Poslovna očekivanja u 2024. godini

Redovno godišnje anketiranje privrednika koje provodi Kantonalna privredna komora Tuzla, daje nam uvid u najveće izazove sa kojim se susreće poslovna zajednica, kao i poslovna očekivanja za 2024. godinu. Anketom su obuhvaćeni privredni subjekti iz cijelog kantona, pretežno proizvodne djelatnosti, što je u skladu sa samom strukturom privrede.

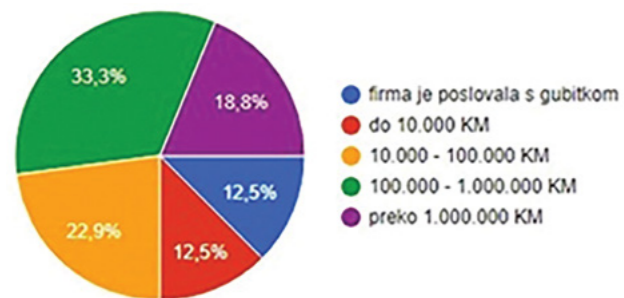
U strukturi anketiranih najviše je srednjih preduzeća, sa ostvarenim prihodom od prodaje preko 5.000.000 KM.

Ostvareni prihod u 2023. godini

Slika 1: Struktura anketiranih preduzeća po ostvarenom prihodu

Ostvarena dobit u 2023. godini

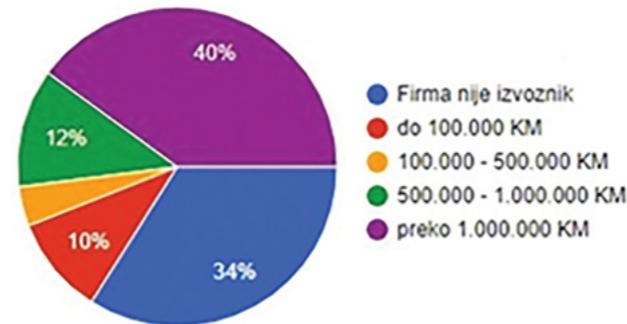
Slika 2: Ostvarena dobit u 2023. godini

Privredni subjekti u Tuzlanskom kantonu su uglavnom izvozno orjentisani, sa najznačajnijim tržištima u Evropskoj uniji (Njemačka, Austrija, Slovenija) i zemljama okruženja. Najveći broj izvozno orjentisanih firmi je iz hemijske, metaloprerađivačke, plastičarke, drvoprerađivačke i tekstilne industrije.

Anketirani privrednici su opće stanje poslovanja u 2023. godini ocijenili prosječnim (ocjena 3), a poredeci je sa prethodnim godinama 42,3% ispitanika je ocijenilo da je stanje isto, 30,8% da je bolje dok 26,9% ocjenjuje da je 2023. godina bila lošija nego prethodne. U 2023. godini 23% ispitanih firmi moralo je smanjiti broj zaposlenih usljed otežanih uslova poslovanja, prije svega, zbog rasta troškova. 13,5% ispitanih je zaposlilo dodatne radnike. Većina anketiranih je zadržala postojeće kupce i tržišta, ali 25% anketiranih je izgubilo nekog od ključnih

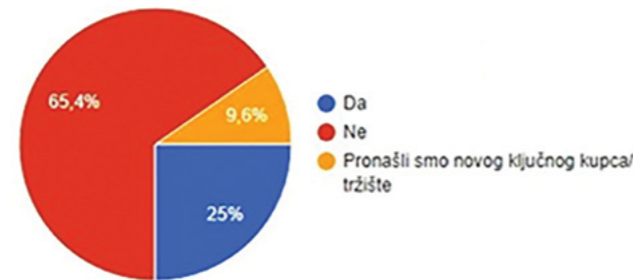
kupaca ili tržišta.

Vrijednost izvoza u 2023. godini

Slika 3: Vrijednost izvoza u 2023. godini

Da li ste u 2023. godini izgubili nekog od ključnih kupaca ili tržišta?

Najveći problemi sa kojima su se privrednici suočili u 2023. godini su radna snaga, inflacija, fiskalni i parafiskalni nameti te smanjena potrošnja i manja kupovna moć. Upravo su ovo faktori koji su označeni kao najuticajniji na poslovanje.

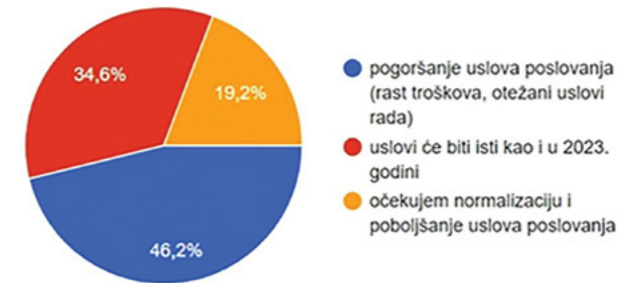
Uticaj faktora na poslovanje prema značaju: Radna snaga, Fiskalna i parafiskalna opterećenja, Transportni troškovi, Cijene sirovina i repromaterijala, Energija, Korupcija, Naplata potraživanja, Javna uprava, administracija i pravosuđe.

Problem nedostatka radne snage je najveći izazov s kojim se privrednici suočavaju te ih se 82,7% susrelo s problemom pronalaska adekvatnih radnika. Najveća je potreba za radnicima u proizvodnji, mašinske i elektro struke, uglavnom bravara, zavarivača, cnc operatera. Međutim, prisutan je nedostatak radne snage i u svim ostalim djelatnostima pa će prema anketi u narednih pet godina privrednicima nedostajati i značajan broj radnika u građevinarstvu, drvoprerađivačkom, tekstilu, ugostiteljstvu te vozači u međunarodnom saobraćaju. Od zanimanja sa visokom stručnom spremom, najveća potreba je za mašinskim i elektro inženjerima te diplomiranim ekonomistima.

Samo 4% ispitanih firmi je u prethodnom periodu koristilo uvoznju radnu snagu, ali je 29% izjavilo da su, u slučaju potrebe, spremni zapošljavati radnike iz inostranstva. Olakšavanje procedura prilikom zapošljavanja stranaca bi sigurno povećale i spremnost firmi za uvoz nedostajuće radne snage potrebne za očuvanje obima proizvodnje i ugovorenih poslova.

Kakva su vaša očekivanja za 2024. godinu?

Anketirani privrednici nisu optimistični sa očekivanjima u

2024. godini. Skoro pola anketiranih očekuje da će doći do pogoršanja uslova poslovanja, što usljed globalnih ekonomskih poremećaja to i zbog domaćeg poslovnog ambijenta. Smanjenje doprinosa na plate je ključna mjera koja bi u ovom momentu najviše olakšala poslovanje domaćim kompanijama jer bi omogućila prostor za povećanje neto isplata radnicima čime bi se smanjio odliv kvalifikovane radne snage u inostranstvo.

Pripremila: Edina Kurtić,
rukovodilac Sektora udruženja

Konferencija za novinare u Komori...

Predstavljani rezultati ankete

U Kantonalnoj privrednoj komori Tuzla, održana je konferencija za novinare. Predstavnicima sredstava informisanja je Nedrete Kikanović predsjednik kantonalne privredne komore Tuzla predstavio rezultate redovnog godišnjeg anketiranja privrednika koje provodi Kantonalna privredna komora Tuzla. Pojasnio je strukturu anketiranih preduzeća po veličini, ostvarenom prihodu, ostvarenoj dobiti i po vrijednosti izvoza u 2023. godini. Govorio je o najvećim problemima sa kojima su se privrednici suočavali to o uticaju niza faktora na poslovanje u protekloj godini. Zaključio je da anketirani privrednici nisu optimistični sa očekivanjima u 2024. godini i da skoro 50% anketiranih očekuje da će doći do pogoršanja uslova poslovanja. O problemu radne snage, potrebe liberalizacije uslova uvoza stranih radnika, aktivnostima u komorskim udruženjima te o planovima Komore za 2024. godinu na polju sajamskih aktivnosti, govorili su Edina Kurtić rukovodilac Sektora privrede, Almir Mešić rukovodilac Sektora za ekonomske i opće poslove i Dino Kalesić rukovodilac sektora za međunarodnu saradnju i odnose sa javnostima.

D.K.

Sajamske manifestacije u BiH u 2024. godini...

Banjaluka: 27. "Grames - Demi", 21-23.3.2024.

Međunarodni sajam građevine i el. mašinske industrije

Pozivamo Vas da uzmete učešće na sajmu GRAMES-DEMI 2024, trenutno najznačajnijem i najvećem specijalizovanom sajmu u BiH iz oblasti građevinarstva i elektro-mašinske industrije. U prilog tome govori broj kompanija i izlagača koji su nam ukazali povjerenje ranijih godina, kao što su: Tondach, Caterpillar, Ytong, Tarket, Stihl, Wienerberger, Wacker, Jub, Makita, Henkel i drugi. Sajam građevinarstva je održan prvi put 1996. godine u Banja Luci. Od tada smo ga uspješno organizovali 26 puta. Sajam građevinarstva je najveći specijalizovani sajam u BiH i kao takav prepoznatljiv u kalendaru svih poslovnih ljudi koje zanima svijet građevinarstva i elektromašinske industrije. Cjeline koje su

obuhvaćene sajmom su: građevinski materijali, građevinske mašine, alati, novosti, software, grijanje, hlađenje, klimatizacija .... Ukoliko mislite da biste imali šta predstaviti na sajmu GRAMES-DEMI 2024 te tako ostvariti odličan poslovni start u novoj godini slanjem prijave osiguravate za sebe najbolju poziciju te imati dovoljno vremena za kvalitetan nastup na sajmu. Očekujemo Vašu prijavu još danas da bismo zajedno izgradili poslovanje. Kontakt osoba za prijavu i više informacija: Saša Labaš - vođa projekta Sajam doo, Pilanska bb 78000 Banja Luka, tel: 051 333 222, tel: 061 479 364, sasa.labas@gmail.com. Preuzimanje prijave i više o samom sajmu te trenutnim aktuelnostima na: www.blsajam.com.

Mostar: 25. sajam gospodarstva, 16-20.4.

Mostarski sajam je, po broju izlagača i posjetitelja, svakako najuspješnija sajamska izložba u Bosni i Hercegovini. Ove godine, 25. međunarodni sajam gospodarstva biće održan u Mostaru od 16. do 20. aprila. Mostarski sajam je, po broju izlagača i posjetitelja, svakako najuspješnija sajamska izložba u Bosni i Hercegovini. Zbog činjenice da je razina gospodarske proizvodnje u Bosni i Hercegovini, upravo kao i njeno tržište, suviše mala da bi opravdala usko specijalizirane sajamske

priredbe, donijeli smo odluku da domaćim i inozemnim izlagačima iz različitih poslovnih područja omogućimo da, jedanput godišnje, svoja postignuća pokažu na jednom mjestu.

Sarajevo: Međunarodni sajam turizma, 25-27.4.2024.

tribine, sanaciju dotrajalih toaleta, te nabavka tehničkih pomagala neophodnih za organizaciju sajmovi, kao što su led displeji, led rasvjeta za dvoranu i D1 i D2, te brojači posjeta. SARAJEVO DESTINATION FESTIVAL by SARAJEVO TRAVEL FEST je mjesto okupljanja turističkih zajednica i cjelokupne turističke industrije u cilju promocije pojedinačnih turističkih destinacija zemalja regiona, Balkana i Evrope, ali i svijeta. Destination Festival će promovisati cjelogodišnju turističku ponudu svake od zemalja učesnica, te dati uvid u cjelokupne sadržaje pojedinih destinacija. S tim u vezi, sve vrijeme trajanja manifestacije bit će organizovane pojedinačne promocije zemalja učesnica, kroz prezentacije, gastronomske, folklorne, muzičke i druge sadržaje. Program manifestacije podrazumijeva B2B interakcije uz ideju da ovo bude mjesto povezivanja regionalnih turističkih partnera i organizacija, te platforma za neposredno povezivanje turističkih agencija, kompanija i krajnjih korisnika – putnika. Konferencije i stručna predavanja bit će također dio ovog sajma, tako da će on biti obogaćen i edukacijama (start up, digitalizacija, škole

Uz podršku Vlade i Ministarstva privrede Kantona Sarajevo, te u saradnji s Turističkom zajednicom KS i KJP Centar „Skenderija“ d.o.o. Sarajevo, na proljeće naredne godine od 25. do 27. aprila u Skenderiji će se u okviru projekta Sarajevo Travel Fest održati Međunarodni sajam turizma SARAJEVO DESTINATION FESTIVAL. Ministarstvo će sredstvima od 880.000 KM sufinansirati realizaciju ovog projekta, koja između ostalog podrazumijeva i adaptaciju sajamske dvorane, odnosno rekonstrukciju plafona u dvorani „Mirza Delibašić“, kao i nabavku itisona, crnog platna za uređenje dvorane, gradnju zavjesa, odnosno specijalnog platna za

turizma...), stručnim panelima, predavanjima i prezentacijama kompanija učesnica. U planu je održavanje radionica poznatih kuhara, vodiča, recepcionera, agenta, novinara, blogera i dr. bitnih stručnjaka iz oblasti cjelokupne industrije turizma, kao važno mjesto sticanja novih vještina i umijeća, te korisnih savjeta, koje će biti dostupne svim učesnicima i posjetiocima. Nije izostavljen ni kulturno-zabavni program kako predstavnika domaćina, tako i izvođača i predstavnika regiona

Lukavac: Sajam "List 2024", 8-10.5.

"LIST" uvršten među najznačajnije poslovne događaje / Sajmove u BiH za 2024. godinu. Vanjskotrgovinska/Spoljnotrgovinska komora Bosne i Hercegovine svake godine izrađuje "Kalendar sajmovi i manifestacija u Bosni i Hercegovini" koji pruža detaljan i hronološki pregled najznačajnijih poslovnih događaja u zemlji nudeći na jednome mjestu sve neophodne kontakte kao važan preduslov za direktan nastup potencijalnih izlagača, odnosno posjetu nekom sajamskom događaju, izložbi, konferenciji, kongresu ili drugoj promotivnoj aktivnosti. 22. Međunarodni sajam turizma i ekologije "LIST" će se održati u terminu od 8-10. maja 2024. godine u Lukavcu. Lukavački sajam je manifestacija koja se održava 22. godinu za redom. Kroz ovu manifestaciju se predstavilo više hiljada izlagača iz Srbije, Hrvatske, Italije, Njemačke, Turske, Crne Gore, Slovenije, Makedonije, Mađarske i Albanije. Mnogobrojni privredni subjekti, hoteli, turističke zajednice, turističke agencije, udruženja građana, fakulteti, škole, ambasade i ministarstva su kroz ovu manifestaciju predstavila svoj rad, proizvode i usluge širokoj publici. U cilju predstavljanja turističke ponude BiH i zemalja učesnica i ove godine će za posjetioce

i izlagače biti organizovan bogat i zanimljiv stručni i zabavni program. Svi zainteresovani za učešće mogu se prijaviti na email: lukavacki_sajam@yahoo.de ili putem telefona 035/574 -700; 063/391-827.

Modriča: "Sajam privrede 2024", 5-6.9.

"Sajam privrede Modriča 2024" je izuzetna prilika da svoje proizvode i usluge predstavite velikom broju poslovnih partnera i posjetilaca te da adekvatnom i ciljanom promocijom pridobijete nove klijente i ostvarite značajne poslovne kontakte. Izlaganje na Sajmu prilagodili smo različitim strukturama firmi i organizacija - od malih zanatsko-preduzetničkih radnji do velikih poslovnih kompanija iz svih branši. "Sajam privrede Modriča 2024" biće održan 5. i 6. septembra 2024. godine. Sajam privrede u Modriči

organizuje se od 2010. godine i predstavlja najvažniju privrednu manifestaciju, koja ima tendenciju stalnog razvoja i prerastanja u tradiciju. Cilj osnivanja Sajma je razmjena novih tehnologija i znanja, povezivanje privrednika, udruženja i privrednih komora, kao i prezentacije novih proizvoda i usluga. Sajam okuplja subjekte iz svijeta privrede, malog preduzetništva, turizma, kao i poljoprivrede. Za dva dana, koliko traje sajamska manifestacija na Sajmu se predstavi preko 250 izlagača iz zemlje i regiona, na površini preko 6000 m² izložbenog prostora, a sajam posjeti preko 5000 posjetilaca. Detaljnije informacije : www.raomd.org. Organizator Sajma: Razvojna agencija opštine Modriča.

Bihać: Sajam "EkoBis 2024", 5-8.9.

Dvadeseti međunarodni sajam ekologije „EKOBIS“ 2024 bit će održan od 5. do 8. septembra u Bihaću. To će biti i zvanični povratak vrlo značajnog krajiškog sajma nakon što je od 2019. godine imao određene zastoje i prekide. U okviru sajma EKOBIS 2024. bit će održan i 3. Međunarodni sajam turizma EKOTOUR, te 4. Međunarodni sajam obrta. Ovogodišnji sajam će pratiti teme zelenih tehnologija, energije i tranzicije, a održat će se pod motom "Zajedno bojimo budućnost". -Generalni pokrovitelji bit

će Vlada Ministarstvo privrede Unsko-sanskog kantona, suorganizator Grad Bihać, a podršku sajmu pružaju Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Agencija za vodno područje rijeke Save, Vanjskotrgovinska komora BiH i Privredna komora Federacije BiH – kazala je Feni predsjednica Privredne komore Unsko-sanskog kantona Sanela Sabljaković. Imajući u vidu značaj te manifestacije za Unsko-sanski kanton, državu i regiju, te 20. godinu njegovog održavanja, dodaje kako su svjesni da su ove godine planovi i očekivanja značajno veći nego inače. -Iz tih razloga Privredna komora USK, kao organizator sajma, je već započela sa određenim pripremnim aktivnostima. U izradi su promotivni i prijavni materijali, a uskoro će krenuti i intenzivnija marketinška kampanja. Naša želja i volja je da što ranijim pripremanjima organiziramo i realiziramo sajam koji će u svakom pogledu biti na još višem nivou od prethodno održanih – poručila je predsjednica Privredne komore USK Sanela Sabljaković.

Sajamske manifestacije u regionu u 2024. godini...

Osijek: 30. proljetni sajam, 15-17.3.2024.

GOSPODARSKI CENTAR OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

Gospodarski centar Osječko-Baranjske županije d.o.o. organizator je 30. OSJEČKOG PROLJETNOG SAJMA i 24. OBRTNIČKOG SAJMA u Osijeku, koji će biti održan od 15. do 17. marta 2024. godine, a u suradnji s HGK ŽK Osijek sa Hrvatskom obrtničkom komorom i HOK OK Osječko-baranjske županije, pod pokroviteljstvom Osječko-baranjske županije i Grada Osijeka. Osječki proljetni sajam – sajam poljoprivrede i prehrane održava se svake godine u ranom proljetnom terminu, na početku novog sjetvenog ciklusa. Cilj je promicanje poljoprivredne proizvodnje, proizvoda, usluga i tehnologija u proizvodnji i preradi hrane, jačanje

ruralnog razvoja, te podrška ukupnom gospodarstvu naše regije. Zahvaljujući dugogodišnjoj suradnji Gospodarskog centra Osječko-Baranjske županije d.o.o. Hrvatske obrtničke komore, našoj regiji predstavljen je velik broj hrvatskih obrtnika organiziranih u županijske obrtničke komore. Tematsko određenje sajamske priredbe, uvjeti izlaganja i prodaje, velik broj posjetitelja, tradicija održavanja, mjesto održavanja u središtu regije poljoprivredne proizvodnje, profesionalnost u izvedbi i oblikovanju priredbe, komparativne su prednosti 30. Osječkog proljetnog sajma. Vjerujući u Vaš interes za predstojeću sajamsku priredbu, u nastavku možete preuzeti Prijavu s uvjetima izlaganja na sajmu. Rado ćemo odgovoriti na sve Vaše upite i zahtjeve, uvjereni da će 30. OSJEČKI PROLJETNI SAJAM – sajam poljoprivrede i prehrane i 24. OBRTNIČKI SAJAM, biti organizirani na zadovoljstvo i korist svih sudionika. Postanite i Vi sudionikom ovog jedinstvenog gospodarskog događaja! Za prijave i više informacija: www.gospodarskicentarobz.hr.

Zagreb: 27. Biam i 30. sajam zavarivanja, 9-12.4.

Jedini industrijski sajamovi u Hrvatskoj, međunarodnog karaktera, održat će se od 09. do 12. travnja 2024. BIAM – 27. međunarodni sajam alatnih strojeva i alata i ZAVARIVANJE – 30. međunarodni sajam zavarivanja i antikorozivne zaštite prati snažna institucionalna, stručna i programska potpora. Evo zašto nikako ne propustiti ovogodišnje sajmove: dosadašnje

zadovoljstvo izlagača i posjetitelja prvenstveno zbog prezentacije novih tehnologija i sustava s područja alatnih strojeva, alata, strojeva za obradu, zavarivanja, automatizacije proizvodnje, antikorozivne zaštite, strojeva za obradu plastike i drva...okupljanje struke, izravni kontakti i povezivanje proizvođača, distributera, poduzetnika i investitora, prostorne, programske, i promotivne pogodnosti u okruženju velikog broja poslovnih posjetitelja i medija...edukacija, usavršavanje, promocija strukovnih zanimanja uz jednodnevni sajam škola i fakulteta...kvalitetna poslovna i marketinška aktivnost s realnim i izravnim utjecajem na povećanje tržišne efikasnosti, kongresne aktivnosti.

Više informacija: <https://www.zv.hr/sajmovi>

Beograd: 48. sajam SEEBBE 22-25. aprila 2024.

Uveliko su u toku pripreme za najveći sajam iz oblasti građevinarstva u regionu jugoistočne Evrope, 48. Međunarodni sajam građevinarstva SEEBBE koji će biti održan od 22. do 25. aprila 2024. godine. Ove godine organizator očekuje, na više od 19.000 kvadratni metara izložbenog prostora, oko 575 izlagača iz 25 zemalja svijeta i više od 21.000 posjetilaca u šest hala i na otvorenom prostoru Sajma. Izlagački program obuhvata sve segmente građevinske delatnosti: istraživanje i projektovanje, izgradnja i održavanje objekata, visokogradnja, niskogradnja, najsavremeniji materijali, građevinske mašine, uređaji i alati, informacione tehnologije, najsavremenije sisteme gradnje, opremanje objekata i enterijera. Nove investicije u regionu kao

i lansiranje tehnoloških inovacija, naročito vezanih za održivu izgradnju, energetske efikasnosti i efikasnost korišćenja resursa, uticaj na okolinu i zdravlje ljudi, materijali i procesi budućnosti privlače veliki broj posjetilaca zainteresovanih za komercijalnu i stambenu izgradnju i unutrašnje radove kako za novogradnju, tako i za renoviranje i modernizaciju. Pet razloga za izlaganje na sajmu SEEBBE: 1. Ostvarite nove kontakte, 2. Predstavite svoje proizvode i inovacije, 3. Osvojite nova tržišta, 4. Ostvarite cilj, 5. Nađite inspiraciju za nove projekte. Zašto SEEBBE? SEEBBE je poslovno orjentisan i interaktivan, SEEBBE je praktično orjentisan i inovativan, SEEBBE je međunarodni, SEEBBE je inspirativan, SEEBBE je okrenut ka budućnosti! Budućnost građevinarstva je budućnost vašeg uspeha! Iskoristite sve prednosti moćne sajamske mreže za vaš uspeh i na vreme rezervišite svoj izlagački prostor na sajmu SEEBBE 2023.

Pripremio: Dino Kalesić

Almin Suljić, direktor najvećeg uvoznika u BiH...

“Vrijednost izvoza premašuje 300 miliona KM”

Poslujemo s više od 400 firmi

Global ispat koksna industrija Lukavac (GIKIL) u prošloj godini bila je najveći uvoznik u Bosni i Hercegovini, a četvrti najveći izvoznik. Obim uvoza ovog industrijskog giganta, prema riječima generalnog direktora Almina Suljića, iznosi oko 200, a izvoza između 300 i 400 miliona KM.

„Većinom uvozimo kameni uglj za proizvodnju koks. Nekoliko je nalazišta takvog uglja u svijetu, a mi najviše uvozimo iz Sjedinjenih Američkih Država. Kameni uglj dolazi brodom u luku Ploče, vrši se pretovar u vagonu i željeznicom dolazi kod nas u GIKIL. Izvozimo također željeznicom, najviše koks, a prošle godine je 80 posto koks završilo u Srbiji, tačnije željezari u Smederevu. Nusproizvod, sirovi katran i benzol izvozimo u Češku i Njemačku, također željeznicom. Proizvodimo i anhidrid maleinske kiseline (AMK), koji izvozimo kamionima, najviše u Italiju i Tursku, a radi se o sirovini koja ima veliku primjenu u proizvodnji, kao polimer miješa se u boje, lakove... Ipak, bez željeznice mi ne bismo mogli opstati i moram istaći jako dobre odnose s menadžmentom Željeznica FBiH. Unutar naše kompanije imamo 12-13 kolosijeka, imamo željezničko odjeljenje koje broji 55 ljudi, tri lokomotive kojim vršimo unutarnji transport sirovina. Samo unutar GIKIL-a imamo oko 40 kilometara pruge“, kaže Suljić za Faktor.

Kada znamo značaj željeznice za GIKIL i obim poslovanja ove kompanije, samo se namaće pitanje o inicijativi za rekonstrukciju pruge na relaciji Dobo - Tuzla - Zvornik, koju je nedavno najavio ministar prometa i komunikacija BiH Edin Forto, istakavši veliki interes Srbije za ovaj projekat vrijedan oko 500 miliona eura.

„Nama bi rekonstrukcija pruge značila mnogo, jer se vrlo često dešava da mi zbog ograničenja transporta imamo usko grlo u logistici i otpremi. Sve bi mogli raditi brže, a to će omogućiti i veći promet roba“, kaže Suljić.

Prema podacima GIKIL-a, ova kompanija s preko 900 zaposlenih, na godišnjem nivou direktno posluje s više od 400 domaćih pravnih subjekata, odnosno dobavljača. Također, GIKIL doprinosi sa oko 25 posto u obrtu Željeznica FBiH, na godišnjem nivou riječ je o prometu vrijednom oko 23,5 miliona KM te i ovaj podatak govori u prilog važnosti unapređenja željezničke i cjelokupne putne infrastrukture u BiH.

„Mi smo streteška kompanija, kako za Tuzlanski kanton, tako i za državu u cjelini. Bez obzira na to poslujemo li pozitivno ili negativno mi puno firmi vežemo za sebe. Važni smo za kompletnu ekonomiju i privredu. Učestvujemo sa 1,5 posto u BDP-u cijele države te oko 14,6 posto izvoza TK, a 47 posto izvoza općine Lukavac. Ove godine na poslovanje se odrazila kriza čelika, odnosno pad potražnje, a jedan od uzroka je rat u Ukrajini. Pale su cijena čelika, a to utječe na proizvodnju koks. Neke čeličane u Evropi su stale s proizvodnjom, zbog jako niske potražnje. Imali smo manju potražnju i ovu godinu ćemo, za razliku od prethodne završiti s gubitkom, ali još nije gotov bilans pa ne znamo tačno koliko će iznositi. Sirovinu za proizvodnju nemamo u BiH, zato smo veliki uvoznici, ali i izvoznici i naše troškove, ulazne i izlazne, diktira tržište“, navodi Suljić.

Uz GIKIL se uvijek vezalo zagađenje okoline, a da se nešto na tom polju uradilo pokazuje podatak da je za aktivnosti zaštite okoliša u periodu od 2020. do 2024. godine uloženo je oko 23 miliona KM.

„Kada je GIKIL u pitanju uvijek imamo priče o štetnosti po okoliš. Ovo jeste starija tehnologija, ali koks se na ovaj način proizvodi u Mađarskoj u Dunaujvarosu, tako se radi u Poljskoj, a kod nas se stvara slika da treba sve gasiti, jer toga u Evropi nema. Ove godine se u Poljskoj otvara ista ovakva koksara, naravno, modernizovana i s manje emisija, a to je samo jedna od baterija. Dobili su kredit od države da to urade. Nije tačno da ova industrija u Evropi staje, a nama se stalno imputira da nas treba ugasiti. U Poljskoj postoje baterije koje za dva mjeseca proizvedu ono što mi proizvodimo za godinu dana, dakle govorimo o središtu Evrope i zemlji EU-a“, istakao je Suljić.

faktor.ba
autor: Jasmin Bojić

Uvođenje novog zanimanja...

“Monter fotonaponskih sistema”

U toku formalno pravne procedure za uvođenje ovog zanimanja u Elektrotehničkoj školi u Tuzli

Povodom stvaranja uslova za uvođenje novog zanimanja monter fotonaponskih sistema i edukacije za profesore elektrotehničke i građevinske struke koja će se održavati naredna tri dana, Ahmed Omerović ministar obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona je posjetio Elektrotehničku školu u Tuzli. Edukaciju za unaprjeđenje vještina i znanja za planiranje, montiranje i održavanje fotonaponskih sistema organizuje Centar za ekologiju i energiju Tuzla kao partner Ministarstva obrazovanja TK i Caritas Švicarske. Najvažniji korak prvi kako bi se uvelo ovo zanimanje prema riječima ministra Omerovića, je saradnja sa Pedagoškim zavodom i donošenje novog nastavnog plana i programa za zanimanje monter foto-naponskih sistema. „Trenutno su u toku formalno pravne procedure za uvođenje ovog zanimanja u Elektrotehničkoj školi u Tuzli ali važan segment u svemu ovom jeste i obuka kadra – naših profesora koji će predavati ovu oblast. Koji će pripremati sve one učenike koji upišu ovo zanimanje i koji će ih pripremati da steknu određena znanja, vještine i kompetencije kako bi mogli na tržištu rada da daju sve ono što je potrebno. Jedan od razloga iz kojih je ovo zanimanje veoma važno jeste energetska tranzicija koju BiH mora uraditi“, kazao je ministar Omerović.

Saradnju sa resornim ministarstvom i Pedagoškim zavodom direktorica Centra za ekologiju i energiju Tuzla Džemila Agić apostrofira kao izuzetan primjer: „Postoji sinergija između Kantonalnog ministarstva, Pedagoškog zavoda, menadžmenta dvije škole i naših međunarodnih partnera koji samo imaju dobru volju i želju da pomognu Bosni i Hercegovini da uskladimo naše obrazovni sistem i nastavni program u skladu sa evropskim i svjetskim trendovima.“

Centar za ekologiju i energiju Tuzla ovaj projekat provodi u saradnji sa švicarskim partnerima Fordervein (Švicarsko udruženje za podršku) i Polybau škola/Centar za obuku Uzvil koji i finansiraju ove projekte. Stručna teorijska i praktična obuka organizovana je sa profesorima iz Švicarske. Direktor Mješovite srednje elektrotehničke škole Tuzla Mirnes Avdić

naglašava da je urađeno istraživanje koje je pokazalo da ni jedna škola u BiH ne obrazuje ovo zanimanje.

Jedan od partnera u ovom projektu je Mješovita srednja građevinsko geodetska škola čiji direktor Kadrija Ibišević napominje da su oni zaduženi za obrazovanje odraslih. **“Nakon ovih radionica na sljedećem okupljanju mi ćemo organizovati obuku za odrasle, odnosno nezaposlene osobe koje se vode na evidencijama ustanova za zapošljavanje a ujedno i osobe koje su već u radnom odnosu a žele da se prekvalifikuju i da se osposobe za montiranje i pripajanje foto-naponskih panela u mrežu”,** kazao je direktor Ibišević.

Ovom je prilikom istaknuto da će mladi ljudi koji budu zainteresovani za ovo zanimanje imati dobru perspektivu.

Ured za informisanje
Vlade Tuzlanskog kantona

ICC internacionalna radionica...

“Emocionalni menadžment”

Lugavić: “Ako nemate tima, ako nemate zajednice, ne možete imati ni uspjeha”

Global ispat koksna industrija Lukavac (GIKIL) u prošloj godini bila je najveći uvoznik u Bosni i Hercegovini, a četvrti najveći ICC – International Creativity Company Tuzla & Elite Academy Balkans organizovao je internacionalnu radionicu – “Emocionalni menadžment”. Ova edukativna radionica bila je posvećena je ključnim aspektima emocionalnog menadžmenta u korporativnom upravljanju, s ciljem postizanja održivog i pozitivnog organizacionog ponašanja, a okupila je menadžere i zainteresovane pojedince iz različitih sektora. Učesnici su imali priliku proaktivno učestvovati u diskusijama, te je radionica bila prilika za razmjenu iskustava i razvoj novih strategija koje će unaprijediti emocionalni menadžment u poslovnim okruženjima, te pridonijeti izgradnji snažnijih i održivijih organizacija u budućnosti. Predavači iz ICC/Elite Academy tima, bili su: Jasmin Hasančević direktor ICC Tuzla; Miša Pavičević direktor Elite Academy Balkans i Nataša Stanković stručni saradnik i certificirani ekspert za psihometrijska testiranja. Specijalni gost radionice bio je Valter Ribichesu potpredsjednik Elite Academy Italija, član menadžmenta kompanije “Enegan”, Italija, najbrže rastuće kompanije u oblasti energetike u EU a uvodničar je bio. Zijad Lugavić gradonačelnik Tuzle. **“Radionica je veoma značajna, s aspekta novih znanja, novih spoznaja i otvorit će nove vidike u pravcu emocionalnog menadžmenta bez koga neće biti, odnosno bit će teško upravljati kompanijama, jer ako nemate tima, ako nemate zajednice, ne možete imati ni uspjeha. Stabilno emocionalno okruženje opet stvara poslovno kvalitetno okruženje, što opet stvara kvalitetan poslovan ambijent, a kvalitetan poslovan ambijent garantuje uspjeh na tržištu rada, tržištu poslovanja u životu i u bilo kojem radu. I u tom kontekstu bolje razumijevanje emocionalnog menadžmenta dovodi do još efikasnijeg liderstva i formiranja još kvalitetnijeg tima i organizaciju u cjelini”,** kazao je gradonačelnik Lugavić.

Gradonačelnik Lugavić je tokom izlaganja naglasio važnost emocionalnog menadžmenta u savremenom poslovanju. Istakao je da balans emocija i razuma, stvara stabilno emocionalno okruženje, pozitivno organizaciono ponašanje, te postaje ključna odrednica uspješnog poslovnog razvoja.

Tokom radionice obrađene su slijedeće teme: Emocionalna inteligencija, Arhitektura emocionalnog menadžmenta, Emocionalno upravljanje ljudskim resursima, Ključne karakteristike emocionalnih lidera, Timski rad i indikator timske uspješnosti, Kompetencija, samopouzdanje i empatija emocionalnog lidera, Identifikacija i upotreba emocija u komunikaciji, Empatija i empatijsko slušanje, Mjerenje intenziteta emocija, Rješavanje konfliktnih situacija i negativnih emocija, Percepcija i motivacija.

Internationalna radionica – “Emocionalni menadžment” održana u Kongresnoj sali Grand hotela Tuzla a u organizaciji ICC – International Creativity Company Tuzla & Elite Academy Balkans, bila je prilika za razmjenu iskustava i mišljenja sa stručnjacima koji iza sebe imaju dugogodišnji rad u oblasti korporativnog upravljanja.

D.K.

Iz firmi članica Komore...

Lukavačka cementara dobila novog vlasnika

Talentis International Construction Investments Kft. iz Mađarske je novi vlasnik Lukavac Cementa, vodeće cementare u BiH i regionu

Krajem prošle godine je zvanično okončan proces akvizicije koji je trajao više mjeseci te su uspješno ispunjeni svi uvjeti koji su bili sadržani u kupoprodajnom ugovoru. Lukavačka fabrika za proizvodnju cementa osnovna je davne 1974. i naredne godine slavi velikih 50 godina svog postojanja. Zahvaljujući jednoj od najuspješnijih privatizacija u BiH, od

2001. godine se snažno razvija i postaje prepoznatljiv brend. Velikim investicijama u savremene tehnologije u proteklih 20-ak godina unaprijeđeni su proizvodni kapaciteti, ali realizirano i niz projekata od društvenog značaj koji doprinose razvoju grada Lukavca, Tuzlanskog kantona i Bosne i Hercegovine. „**Lukavac Cement d.o.o. kao bh. lider u proizvodnji cementa, koji je i tokom 2023. ostvario zavidne rezultate, i nadalje će djelovati u skladu sa svojom zacrtanom poslovnom strategijom, s posebnim fokusom na inovativni razvoj i još bolje pozicioniranje proizvoda kako na domaćem tako i na inostranom tržištu. Jako nam je važno stalno harmonizirati ekonomske, okolišne i društvene aspekte s ciljem postizanja bolje, održive budućnosti. Želim naglasiti da upravljačka struktura kompanije ostaje potpuno ista, bez ikakvih promjena, u punom kapacitetu nastavljamo saradnju s našim partnerima i kupcima**“, kazao je Stjepan Kumrić, generalni direktor Lukavac Cementa.

Lukavačka cementara, inače poznata po korištenju alternativnih goriva u svom proizvodnom procesu, zadovoljava sve visoke norme Evropske unije, te promjena vlasničke strukture otvara samo dodatne mogućnosti za njen dalji uspješan napredak i razvoj u skladu sa najvišim standardima.

Potpisan Ugovor o isporuci uglja iz RMU „Banovići“

Sanel Buljubašić, v.d. generalnog direktora JP Elektroprivreda BiH, Fahrudin Tanović, v.d. izvršnog direktora za proizvodnju

i v.d. direktora RMU „Banovići“ Rasim Dostović, potpisali su Ugovor o isporuci uglja iz Rudnika „Banovići“ u 2024. godini. Ugovorom je definisana isporuka 300 hiljada tona uglja kvaliteta Mrki II i 400 hiljada tona uglja kvaliteta Mrki I za TE „Tuzla“, te 100 hiljada tona uglja Mrki I za TE „Kakanj“, po cijeni koja je u skladu s Odlukom Vlade FBiH od 12.12.2023.godine, o davanju saglasnosti na cijene uglja za termoelektrane. Provedbom Ugovora s RMU „Banovići“ i planiranim isporukama uglja iz rudnika u sastavu Koncerna EPBiH, trebalo bi da bude obezbjeđen kontinuirani rad revitaliziranog Bloka 6 i blokova 4 i 5 u TE „Tuzla“ i nesmetana proizvodnja električne i toplotne energije u termo postrojenjima JP Elektroprivreda BiH. Predstavnici JP Elektroprivreda BiH i RMU „Banovići“ iskazali su zadovoljstvo zbog postignutog dogovora o isporuci uglja, kojom se obezbjeđuje stabilnost sistema i uredno snabdijevanje električnom energijom.

“Solani” Tuzla nagrada na jubileju “AS-ova”

Uručene nagrade za najbolje uposlenike u Solani, Mlinu i pekari Ljubače na 2. Jubileju AS-ova

Proteklog vikenda u najvećoj bh.prehrambenoj grupaciji, u čijem se sastavu nalaze Sprind, AS Jelah, Oaza, AC Food, Vispak, Klas, ZIM i druge uspješne kompanije, u organizaciji AS Holdinga, Solana Tuzla i Mlin i pekara Ljubače održan je „Jubilej naših

AS-ova“. „Jubilej naših AS-ova“ koji promoviraju najbolje kompanije i uposlenike AS grupacije ovaj put je održan u Tuzli. Solana d.d. Tuzla slavi 138 godina od osnivanja i jedna je od najstarijih uspješnih bh kompanija. Mlin i pekara Ljubače su jedan od lidera u mlinskopekarskoj industriji u regiji Tuzla. U prelijepom ambijentu hotela Salis dodijeljene su novčane nagrade i priznanja najboljim uposlenicima ove dvije kompanije. „Na ovom dvodnevnom druženju promoviramo i odajemo priznanje kompanijama naše grupacije, slavimo njihove jubileje i uspjehe, a posebno me raduje da smo dodijelili nagrade najuspješnijim pojedincima“, naglasio je Rusmir Hrvić, predsjednik Uprave AS Holdinga. Oko 200 uposlenika AS grupacije uživalo je u dvodnevnom edukativnom programu. Pored obilaska proizvodnih pogona Solane i jedinstvenog Muzeja solarstva u sklopu Solane, učesnici su obišli i Pannonicu, kompleks jezera, sojeničko naselje i geološku postavku muzeja u Tuzli. „Solana je uvijek bila rasadnik kadrova koji su uz nju postajali profesori, inovatori i društveno odgovorne osobe. Mi, u našoj Solani, veliki značaj dajemo povezivanju struke, nauke i iskustva. Samo tako možemo biti sigurni da ćemo ostvariti sve naše zacrtane ciljeve.“, istakao je Bakir Smailagić, direktor Solana d.d. Tuzla.

Za vrijeme druženja prisutni su mogli degustirati pekarske proizvode Mlin i pekara Ljubače. „Drago mi je da smo na ovom uspješnom i edukativnom druženju, u najbolje timove kompanija AS grupacije uz priznanja i nagrade uvrstili i naše najvrijednije uposlenike“, istakao je Jasmin Sadadinović, direktor Mlin i pekara Ljubače.

“AKM” prodajni salon u novom ruhu!!!

Tuzla i Tuzlanski kanton dobili su jedan savremeni prodajni salon. Krajem 2023. godine otvoren je renovirani i moderno uređeni “AKM Shop” sa obogaćenom ponudom. Uz već postojeći i kupcima dobro poznati asortiman bezalkoholnih i alkoholnih pića, sada je u ponudi više od 300 vrsta pića, delicija i poklon setova za sve prilike. Ljubitelji vina imaju na raspolaganju, po izuzetno povoljnim i jedinstvenim cijenama, široku lepezu vina iz Hercegovine, Srbije, Hrvatske, Slovenije i drugih zemalja poznatih po proizvodnji vina. među njima je i Limoosine (XL) Extra Long Edition, vino iz posebne edicije. Riječ je o jednom od najskuplijih vina u “AKM” ponudi i to s razlogom. Naime, nakon 3650 dana odležavanja u specijalnom buretu, vino je pretočeno u flašu 20.9.2017. godine i u posebno odabranom luksuznom pakovanju nalazi se u asortimanu prodajnog salona. U ponudi su i sve vrste žestokih pića, za svakoga i svačiji ukus i džep pa do onih ekskluzivnih, izuzetno kvalitetnih pića. Ponosni su u firmi “AKM Logistika” Tuzla na dosadašnje rezultate a posebno novitetom kojim će sigurno obradovati i stare i nove kupce i klijente. **“Moramo biti zadovoljni svime što smo postigli, imajući u vidu rad u izuzetno teškom poslovnom okruženju. Posebno smo ponosni na realizaciju vlastite ideje, jedan novi prodajni salon koji smo uradili uz vlastiti dizajn, sa domaćim radnim snagama, domaćim stručnjacima i vrsnim majstorima. Radili smo marljivo, unaprijeđivali ideje, mijenjali, dodavali, oduzimali što je trebalo i na kraju zajedničkim snagama došli do rješenja kojim smo zadovoljni. U pitanju je reotvoreni prodajni salon na mjestu gdje smo oduvijek bili i dočekivali naše kupce, izlazili u susret i stvorili jedno veliko povjerenje bazirano i na profesionalnosti ali i na ljudskom, toplom pristupu koje u konačnici i rezultira zadovoljstvom naših kupaca i zaista velikom bazom onih koji su nam ukazali povjerenje. To je prvi specijalizirani shop u kojem je moguće pronaći nekoliko stotina najrazličitijih vrsta pića, sireva, namaza najrazličitijih okusa kao i poklon boxova. Pozivam sve naše klijente, stare i nove, sve naše sugrađane, sve one koji dođu u Tuzlu da nas posjete, uvjere se u sve navedeno, i nađu rješenje za vječitu dilemu, šta i kako za poklon. AKM shop će biti sjajno mjesto za sve posebne prilike ali i specijalizirane poklone za vama drage osobe. Čekamo vas na dobro poznatoj adresi Kraljice Katarine 8 na Slatini u Tuzli, kao i do sada. Dobro nam došli”**, poručila je Vildana Kovačević vlasnica firme “AKM Logistika” Tuzla i idejni tvorac jednog novog, ukusnog, modernog kutka koji Tuzli već dugo nedostaje...

D.K.

Iz firmi članica Komore...

Loši rezultati Lumiwingsa na MAT

Vrlo loši rezultati u prijevozu putnika Lumiwingsa na Aerodromu Tuzla

Aerodrom Tuzla je u januaru 2024. godine imao 19.171 putnika. Ovo je daleko manje nego u istom mjesecu 2023. godine kada je aerodrom imao 58.304 putnika. To je i bitno manje nego 2019. godine, te je tuzlanski aerodrom imao tek 52,8 posto putnika iz istog mjeseca 2019. godine kada ih je bilo 36.341, javlja Zamaaero. Ovo je tek 1.272 putnika više nego u decembru 2023. godine, iako je u januaru Lumiwings letio cijeli mjesec, a ne manje od pola mjeseca kao u decembru. Time je postalo jasno da efekt Lumiwingsa nije postignut i da je load faktor ovog prijevoznika vrlo loš. Tuzla je imala 208 operacija (414 u I/2023.), te nije imala carga (5,7 tona u I/2023.).

Stiglo odobrenje turske direkcije: Lumiwings može letjeti iz Tuzle za Istanbul, uskoro objava reda letenja

Grčka aviokompanija Lumiwings dobila je odobrenje turske državne direkcije za letove na relaciji Tuzla - Istanbul. Riječ je o liniji za koju je odobrenje ranije dobila crnogorska državna aviokompanija Air Montenegro, ali je ono sada promijenjeno i glasi na Lumiwings.

- Odobrenje da Lumiwings leti za Istanbul smo dobili i vrlo brzo očekujemo da budu objavljen red letova za zimski dio sezone, odnosno do 31. marta - kaže za Faktor Dževad Halilčević, direktor Međunarodnog aerodroma Tuzla (MAT). Inače, ugovor MAT-a i Lumiwingsa potpisan je nakon što je Vlada Tuzlanskog kantona osigurala 2,5 miliona KM kao podršku ovom projektu u vidu subvencije, koja je koncipirana tako da će novcem iz budžeta TK biti pokriveni eventualni gubici aviokompanije.

Podsjećamo, Lumiwings iz Tuzle, u zimskom redu letenja, dva puta sedmično ima linije za švedske gradove Stockholm i Halmstad, nizozemski Maastricht, njemački Saarbrücken i danski Esbjerg. Prvi avion Lumiwingsa iz Tuzle poletio je za Halmstad 18. decembra i od tada niti jedan let, na pet postojećih destinacija, nije otkazan. Plan Uprave MAT-a je da tokom ljetnog reda letenja, koji počinje 1. aprila i traje do 1. novembra, iz Tuzle bude uspostavljeno 10 aviolinija Lumiwingsa.

U Sarajevu otvorena nova poslovница Sparkasse banke

Nova poslovница u ulici Zelenih beretki

Sparkasse banka otvorila je još jednu modernu poslovnicu u centru Sarajeva, na adresi Zelenih beretki broj 5 (na uglu sa Strossmayerovom ulicom). Sa novom poslovnicom, banka je u Sarajevu prisutna na ukupno osam lokacija, a sve nove klijente očekuje poklon dobrodošlice. U novoj poslovnicu će građanima i privrednicima na usluzi biti tim iskusnih bankara sa svim finansijskim produktima i savjetovanjem, kao i zona sa uređajima koja zamjenjuje konvencionalne šalterske usluge i čini ih dostupnim 24/7. Time su i nove poslovnice banke dio koncepta digitalizacije – sa novim uslužnim modelom, poslovnice postaju centri za visoko-kvalitetno, individualno savjetovanje, uz mogućnost obavljanja bazičnih usluga platnog prometa kroz digitalne zone i elektronske servise.

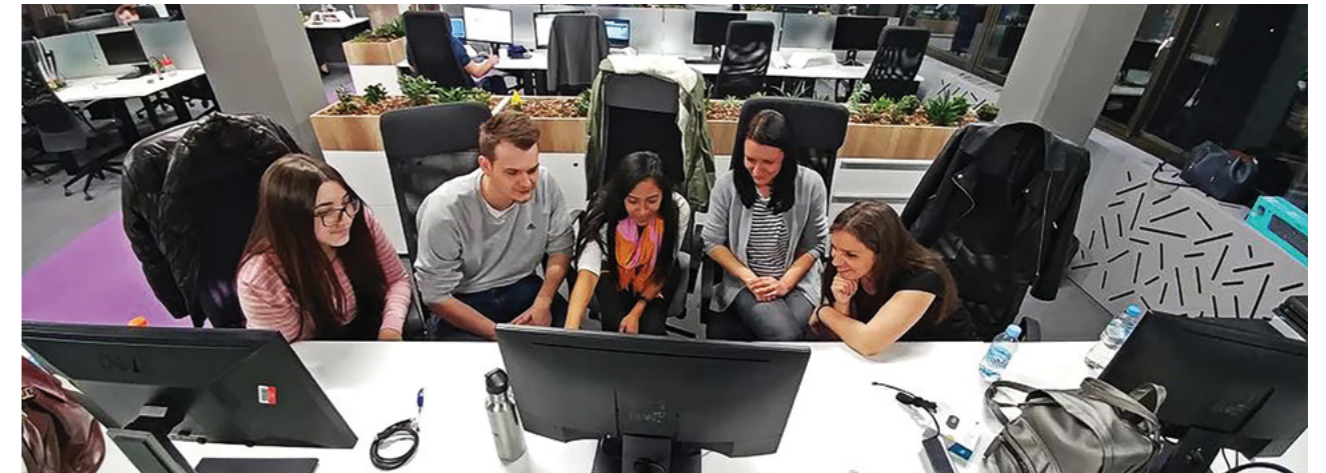
D.K.

Iz firmi članica Komore...

Virgin Pulse traži nove radnike u BiH

Vrlo loši rezultati u prijevozu putnika Lumiwingsa na Aerodromu Tuzla

Virgin Pulse, kompanija britanskog milijardera Sir Richarda Brensona i jedna od vodećih IT kompanija u BiH, u potrazi je za pojačanjem radne snage, a ambiciozne pojedince pozivaju da se prijave za različite pozicije, otvorene u njihovim uredima u Tuzli i Sarajevu. Gotovo svi smo svjesni današnje užurbane svakodnevnice i toga da naš život uveliko definiše radno okruženje u kojem većina nas provodi najveći dio dana. Kao dio poslovnog carstva Richarda Brensona, jednog od najpoznatijih poduzetnika na svijetu, kompanija Virgin Pulse prepoznala je važnost ovog problema. Pomoću svojih digitalnih rješenja, a u vidu jednostavne aplikacije, omogućava poslodavcima širom svijeta da svojim zaposlenicima poboljšaju životne navike stvarajući okruženje koje potiče njihovo mentalno i fizičko zdravlje. Klijenti su im brojni svjetski poznati brendovi, a trenutno su u potrazi za radnom snagom u uredima koje su otvorili u BiH.

Putem platforme Klix Posao, Virgin Pulse traži stručnjake iz različitih oblasti u BiH, koji će se pridružiti njihovom dinamičnom timu i postati dio jedne od vodećih svjetskih kompanija u svojoj oblasti.

Objavili su oglase za čak sedam pozicija, a u pitanju su sljedeća radna mjesta: Senior RPA Developer, RPA Business Analyst, RPA Developer, Sr. Data Analyst, Partner Operations Specialist, Office Administrator te Senior Accountant.

Ukoliko želite provjeriti uslove rada ili aplicirati na neki od oglasa, možete to učiniti direktno preko platforme Klix Posao.

Zašto Virgin Pulse?

Putem platforme Klix Posao, na kojoj je u samo nekoliko mjeseci objavljeno više od 2.300 objava za posao, svakoga dana možemo naći novi broj oglasa i poslodavaca koji tragaju za kvalitetnim radnicima koji će pojačati njihovu radnu snagu. Izuzetak nije ni Virgin Pulse, koji kroz svoja digitalna rješenja utječe na više od 100 miliona ljudi u 190 zemalja svijeta - kako pojedince, tako i kompanije - da promijene živote na bolje. Poslodavci koji koriste usluge Virgin Pulsea dobijaju zadovoljne zaposlenike, a oni poboljšavaju kvalitet svog života kako na poslovnom tako i na privatnom planu. Koristeći najnovije tehnologije, uredi ove kompanije u BiH fokusirani su na razvoj platforme i operativne procese prema klijentima. Agencija za promociju stranih investicija u BiH proglasila ih je jednim od najznačajnijih stranih investitora u BiH. Krajem 2021. godine u našoj zemlji investirali su oko 40 miliona KM, zaposlili više stotina radnika i neprestano se šire - zbog čega i jesu poželjan poslodavac.

Finansijski benefiti, osjećaj zajedništva i profesionalni razvoj

Biti dio inženjerskog tima Virgin Pulse kompanije predstavlja jedinstvenu priliku da zaposlenici u odličnoj atmosferi rade na zanimljivim izazovima i razvijaju se profesionalno. Njihov kolektiv učestvuje u teambuilding aktivnostima na najljepšim lokacijama naše zemlje, a posebno su ponosni na osjećaj zajedništva i kulture koji tamo vladaju. U zajedničkim prostorima, kao što su sobe za igre i opuštanje, uvijek ćete naći brojna nasmijana lica. Uz finansijske benefite, Virgin Pulse nudi i rad u najsavremenijim uslovima te sa istom takvom opremom. Njihovi poslovni objekti od početka privlače pažnju. Koncipirani su da zaposlenima omoguće ugodno i praktično radno okruženje, te se već na prvi pogled primijeti da su znatno drugačiji od onih koje smo navikli vidati. "Vjerujemo da bi karijera trebala osigurati konkurentnu plaću i beneficije, kulturu suradnje i podrške te vrhunsku tehnologiju i usluge. Virgin Pulse je organizacija jednakih mogućnosti i predana je različitosti, uključenosti, jednakosti i socijalnoj pravdi", ističu iz kompanije u svojim oglasima na Klix Posao platformi. Uzimajući u obzir ono u čemu su eksperti, nije teško zaključiti da to diktira i same uslove rada u kompaniji Virgin Pulse. Mjesto sa fokusom na promociji zdravih životnih navika i stvaranja zadovoljavajućeg radnog okruženja, zvuči u najmanju ruku kao posao iz snova. A, možda je baš među njihovim oglasima, početak vašeg novog poglavlja u karijeri.

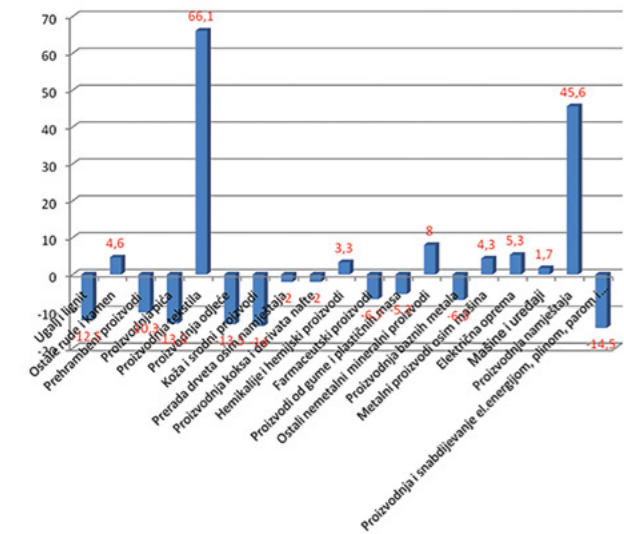
klix.ba

PRIVREDNA KRETANJA U TUZLANSKOM KANTONU ZA I-XI 2023. GODINE

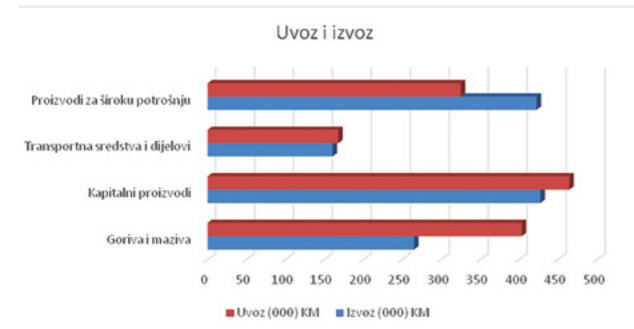
Prema podacima za period januar - novembar 2023. godine, došlo je do pada obima industrijske proizvodnje u Tuzlanskom kantonu za 3,1% u odnosu na isti period 2022. godine. Rast industrijske proizvodnje je ostvaren u kategorijama intermedijarnih proizvoda 3%, kapitalnih proizvoda 0,5% i trajnih proizvoda za široku potrošnju 45,6% dok je došlo do pada proizvodnje energije 12,9% i netrajnih proizvoda za široku potrošnju 5,7%.

Industrijska proizvodnja I-XI 2023/ I-XI 2022 (%)

Ukupni izvoz iz Tuzlanskog kantona za jedanaest mjeseci 2023. godine iznosio je 2.391,4 miliona KM što je za 5,1% manje u odnosu na nominalnu vrijednost izvoza u istom periodu 2022. godine. U istom periodu ostvaren je uvoz u vrijednosti od 2.634,8 miliona KM, što je pad nominalne vrijednosti uvoza od 6,2% u odnosu na isti period prošle godine. Ostvaren je vanjskotrgovinski deficit od 243,4 miliona KM, a pokrivenost uvoza izvozom je 90,8%. Najveći izvoz je u hemijskoj i metaloprerađivačkoj industriji, a najvažniji vanjskotrgovinski partneri su Austrija i Njemačka.

I-XI 2023	Izvoz (000) KM	Uvoz (000) KM
Hrana i piće	60.860	215.079
Industrijski materijali	1.056.351	1.060.368
Goriva i maziva	264.873	402.905
Kapitalni proizvodi	427.033	464.101
Transportna sredstva i dijelovi	160.243	167.630
Proizvodi za široku potrošnju	422.043	324.676

Izvoz i uvoz prema BEC I-XI 2023.

Prema podacima koje objavljuje Porezna uprava Federacije BiH, u periodu januar-novembar 2023. godine, u Tuzlanskom kantonu je naplaćeno javnih prihoda u iznosu od 1.137.670.678 KM što je 15%

više u odnosu na isti period 2022. godine. Sa ovim iznosom naplate, Tuzlanski kanton je drugi u učešću u ukupnoj naplati javnih prihoda u Federaciji BiH, odmah nakon Kantona Sarajevo, sa učešćem od 17,1%.

Prema podacima Porezne uprave Federacije BiH u Tuzlanskom kantonu je 30.11.2023. godine, po prebivalištu zaposlenika, bilo 104.580 zaposlenih.

Novembar 2023	Zaposlenost	Nezaposlenost
UKUPNO	104.680	65.716
Banovići	6.295	3.634
Čelić	1.331	2.067
Doboj-Istok	2.576	1.678
Gračanica	10.910	6.548
Gradačac	9.450	5.760
Kalesija	5.890	5.606
Kladanj	2.071	1.836
Lukavac	11.051	6.672
Sapna	823	1.826
Srebrenik	8.397	6.321
Teočak	689	1.158
Tuzla	32.055	13.381
Živinice	13.142	9.229

Prosječna neto plata u Tuzlanskom kantonu u novembru 2023. je iznosila 1.227 KM što je ispod prosjeka Federacije BiH. U odnosu na kantonalni prosjek iz 2022. godine, neto plaća je veća za 20%. Najviše prosječne neto plate su u sektoru informacija i komunikacija (2.090 KM), dok su najniže prosječne neto plate u ugostiteljstvu i hotelijerstvu (863 KM).

Djelatnost	Tuzlanski kanton	
	Neto plaća (XI 23)	XI 23/ 2022 %
A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.044	15,7
B Vađenje ruda i kamena	1.493	20,5
C Prerađivačka industrija	1.066	26,5
D Proizvodnja i snabdijevanje el.en., plinom	1.987	9,9
E Snabdijevanje vodom i uklanjanje otpadnih voda	1.188	19,4
F Građevinarstvo	934	22,7
G Trgovina na veliko i malo	996	27,0
H Prevoz, skladištenje i komunikacije	912	17,2
I Hotelijerstvo i ugostiteljstvo	863	26,4
J Informacije i komunikacije	2.090	25,1
K Finansijske djelatnosti	1.728	21,3
L Poslovanje nekretninama	1.011	10,0
M Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.228	8,4
N Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	984	12,3
O Javna uprava i odbrana	1.639	12,4
P Obrazovanje	1.099	15,0
Q Zdravstvena socijalna zaštita	1.779	16,1
R Umjetnost, zabava i rekreacija	1.094	19,3
S Ostale uslužne djelatnosti	1.235	14,6

STRUČNA SLUŽBA KOMORE

Led display na zgradi Komore...

NOVA USLUGA ČLANICAMA I FIRMAMA U TK

Poštovani, Led digitalno oglašavanje, u poređenju s tradicionalnim medijima oglašavanja, poput billboarda, čijeg se sadržaja jedva sjeti manji od 40 posto gledatelja, u zadnje vrijeme ima velike prednosti. Osim mogućnosti višestrukog reklamiranja jednog oglašivača na istom mediju, dokazano je da su pokretne reklamne poruke daleko više privlačnije nego statične reklame. Obavještavamo vas da je Kantonalna privredna komora Tuzla u prilici ponuditi vam oglašavanje na našem led displayu po povoljnim uslovima.

POSTANITE PARTNER KANTONALNE PRIVREDNE KOMORE TUZLA!!!
OGLASITE SE NA NAŠEM LED DISPLAY PROSTORU!!!
ISKORISTITI IZUZETNO POVOLJNE GODIŠNJE I ŠESTOMJESEČNE PONUDE!!!
POSEBNE POGODNOSTI ZA FIRME ČLANICE KOMORE!!!

Kantonalna privredna komora Tuzla

Kontakt osoba: Dino Kalesić

mob: 061/164-311

tel: 035/369-562

mail: dino@kpktz.ba

POSJETITE NAS! DOĐITE DA SE DOGOVORIMO!!!

IZNAJMLJIVANJE KANCELARIJSKOG PROSTORA U KOMORI

Kantonalna privredna komora Tuzla objavljuje izdavanje kancelarijskog prostora. Riječ je o tri kancelarije površine po 14 metara kvadratnih, na drugom spratu zgrade Komore, Trg slobode bb. Više informacija u Komori ili na telefon sa broja: 035/369-550 ili putem maila almir@kpktz.ba, kontakt osoba Almir Mešić.

THE CHAMBER OF ECONOMY OF TUZLA CANTON

TUZLA CANTON

Your Business Partner

